

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filosofická fakulta
Ústav archivnictví a pomocných věd historických

Bakalářská práce

Václava Kodadová

**KORESPONDENCE PURKMISTRA A RADY MĚSTA ČESKÉ
BUDĚJOVICE S BOHUNKOU Z PERNŠTEJNA
A NA HLUBOKÉ V LETECH 1545 – 1548**

České Budějovice 2006

vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.

Anotace

Václava Kodadová,

Korespondence purkmistra a rady města České Budějovice s Bohunkou z Pernštejna a na Hluboké v letech 1545 – 1548.

Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filosofická fakulta, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice, 83 stran včetně obrazových a textových příloh.

Tato bakalářská práce ediční formou dokumentuje a zpracovává korespondenci královského města Českých Budějovic s Bohunkou z Pernštejna, paní na hlubockém panství v letech 1545 – 1548. Podkladem pro rozbor byly českobudějovické městské knihy a listy, uložené ve Státním okresním archivu České Budějovice, a převážně historicky a místopisně zaměřená literatura a periodika.

Práce je rozdělena do osmi částí. Úvodní kapitola stručně popisuje téma a zaměření bakalářské práce a specifika zkoumaných pramenů. Druhá část nabízí krátký pohled do historie Českých Budějovic a Hluboké a podrobněji představuje jednotlivé osobnosti v kontextu dějinného vývoje.

Třetí a nejobsáhlejší díl tvoří vlastní edice, která v pěti podkapitolách hodnotí použitou literaturu a prameny a písemnosti rozebírá po stránce vnější i obsahové. Následují jednotlivé dopisy v plném znění, opatřené stručnými registry, a pro bližší vysvětlení některých jejich námětů ediční dodatky.

Závěr a nezbytný seznam literatury a pramenů doplňují rejstříky jmen a místopisných pojmů a slovníček staročeských výrazů. Pro ilustraci je přiložena fotodokumentace výchozích pramenů, případně některých zajímavých pasáží z nich.

Summary

Václava Kodadová,

Correspondence of the portreeve and counsel of the town of České Budějovice with Bohunka from Pernstejn and Hluboká during 1545 – 1548.

Bachelor's essay, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Philosophy, Institute of Archival Science and Auxiliary Historical Sciences, České Budějovice, 83 pages including illustration and textual appendices.

This Bachelor's essay documents and analyzes in an editing form the correspondence between the royal town of České Budějovice with Bohunka from Pernstejn, the mistress of Hluboká Manor between 1545 – 1548. The fundamental for this analysis have been municipal books and documents of České Budějovice kept in the District Archive of České Budějovice, and mostly historical and topographical literature and periodicals.

The work is segmented into eight parts. The opening chapter briefly describes the topic and focus of the essay and the specifics of the sources analyzed. The second part offers a brief view into the history of České Budějovice and Hluboká and portrays in more detail the individual personalities in the context of historical development.

The third and most extensive part is author's editing work evaluating the literature, sources and documents used, from both external and contentual aspects. This is followed by the individual letters, transcribed in full and complemented with brief resumés and editing annotations explaining more closely some of the topics.

The summary and the necessary listing of literature and sources of information used is complemented with an index of names and topographical terms and a dictionary of Old Czech terminology. As an illustration, photodocumentation of the source materials or various interesting parts thereof has been added.

Děkuji paní doc. PhDr. Marii Ryantové, CSc. a panu PhDr. Vlastimilu Koldovi za konzultace a cenné rady, především však děkuji za jejich ochotu, vstřícnost a trpělivost a to nejen při zpracování této bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala sama s využitím pramenů a literatury,
uvedených v bibliografickém přehledu.

V Českých Budějovicích, 20. dubna 2006

Valerie Kodová
.....

OBSAH

1. ÚVOD	
Téma a členění bakalářské práce	7
2. STRUČNÝ POHLED DO DĚJIN	
2.1. Z historie správy královského města Českých Budějovic	8
2.2. Tři generace pánů z Pernštejna na hlubockém dominiu	12
2.3. Jan Petřík z Benešova, písař budějovický	18
2.4. Bohunka Pernštejnská, konec panování slavného rodu	20
3. EDICE KORESPONDENCE	
3.1. Úvod a hodnocení literatury	22
3.2. Kritika a přiblížení pramenů	24
3.3. Obsahový rozbor a vyhodnocení písemností	25
3.4. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá. Z knihy listův poselacích, jakož i odpovědi došlé purgmistru a radě města Budějovic Českých	31
3.5. Dodatky	61
4. ZÁVĚR	67
5. BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA. Prameny a literatura	68
6. REJSTRÍKY	70
7. SEZNAM PŘÍLOH	75
8. PŘÍLOHY	76

1. ÚVOD

Ve své závěrečné práci bych chtěla formou edice přiblížit malou část každodenních sousedských vztahů dvou jihočeských vrchností během několika let 16. století tak, jak jej odráží dopisy královského města Českých Budějovic, zastoupených purkmistrem a radou města, tehdejší paní na zámku Hluboká Bohunce z Pernštejna.

Při zpracování jsem vycházela z původních českobudějovických městských knih a spisového materiálu; prameny jsou uloženy v Státním okresním archivu v Českých Budějovicích jako součást fondu Archiv města České Budějovice.

Oproti standardnímu postupu hodnocení pramenů a literatury v úvodu práce jsem využila možnost spojit popis těchto zdrojů informací s představením vlastní korespondence. Podrobný rozpis pramenů a literatury, se kterými jsem pracovala, je proto koncipován jako úvod do edice a přechází ve vnější a obsahovou kritiku dopisů.

Druhá kapitola je věnovaná krátkému historickému exkursu, protože je nejprve nutné představit hlavní aktéry – a to nejen samotné České Budějovice a paní Bohunku z Pernštejna. Důležité jsou také okolnosti, které vedly k tomu, že moravský rod Pernštejnů na z historického hlediska krátký čas zavítal na jihočeskou Hlubokou a to, že i těchto pár desítek let vlády zde zanechalo své stopy. Ve stručném pohledu do dějin jsem rovněž chtěla i nezasvěceného seznámit s významnou osobností historie Budějovic, s městským radním a písařem, především však vzdělaným a osvíceným mužem, Janem Petříkem.

Další strany zpřístupňují soubor korespondence a snaží se ji obsahově a věcně utřídit a interpretovat. Tomu předchází, jak už bylo výše uvedeno, rozbor literatury a pramenů a následují jednotlivé dopisy v plném znění, doprovázené stručnými registry. V edičních dodatcích jsou konkretizována některá obsáhlejší témata listů. V závěru práci doplňují rejstříky a bibliografická a fotografická příloha.

2. STRUČNÝ POHLED DO DĚJIN

2.1. Z historie správy královského města Českých Budějovic

Pro počáteční období vývoje městské správy¹ je nejdůležitější osobou rychtář, zástupce panovnické moci ve městě. Prvním doloženým rychtářem budějovickým byl roku 1296 Václavem II. jmenovaný kutnohorský měšťan Mikuláš Klaric. Ve funkci na základě královského rozhodnutí o dědičnosti úřadu následovali jeho potomci, kteří rychtářský úřad vykonávali až do roku 1457,² ale také někteří členové dvanáctičlenného sboru přísežných. S postupným posilováním vlivu městské rady v čele s purkmistrem však role rychtáře slábla, od konce 14. století je patrný nárůst převahy úřadu purkmistrovského a pravomoc rychtáře je ještě víc omezena v průběhu husitských válek.

Doba druhé poloviny 15. století byla v Budějovicích navíc poznamenána vnitřními spory strany královské a strany podporující Rožmberky³ a tato situace ještě víc upevňovala pozici městské rady; překážkou úplnému prosazení její moci ale byla rychta, kterou stále drželi Klaricové. Město se proto rozhodlo rychtářský úřad získat koupí.

Roku 1455 členové dědičného rychtářského rodu, bratři Řehoř a Prokop Klaricové, vydali městu listiny, týkající se stále upadající rychty, a s královským souhlasem postoupili za úplatu 671 kop grošů polovinu rychtářství se všemi právy budějovickým měšťanům.⁴ Roku 1457 král Ladislav Pohrobek potvrdil městu volbu rychtářů vlastních, kteří pak jako městští úředníci působili až do 18. století.⁵

¹ O vývoji městské správy a kanceláře města, též o městských privilegiích a svobodách Českých Budějovic pojednávají zejména příspěvky Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii Českých Budějovic*, České Budějovice 1998 a Karla KÓPLA, *Budějovice*, in: *Ottův slovník naučný* (dále OSN) IV., Praha 1891, s. 840 – 843.

² Bohumír JANOUŠEK, *Rod Klariců a rychtářský úřad v Českých Budějovicích*, Jihočeský sborník historický (dále JSH) 34, České Budějovice 1965, s. 1 – 13, 61n.

³ Karel KÓPL, *Budějovice*, in: OSN IV., s. 843. Za krále Ladislava Pohrobka dosáhl Jindřich z Rožmberka toho, že roku 1453 mu byly Budějovice připsány k doživotnímu užívání: měšťané v čele s purkmistrem Ondřejem Puklicem se bránili hrozbám krále i Rožmberků a prosadili, že roku 1457 byl nucen král potvrdit městské svobody a stanovit, že město nesmí být *na věčné časy* zastaveno ani darováno.

⁴ Zbývající část rychty bez rychtářského úřadu drželi potomci Klariců až do roku 1486.

⁵ Zdeněk ŠIMEČEK, *Vznik a vývoj úřadu městského notáře v Českých Budějovicích do poloviny 15. století*, JSH 36, 1967, s. 61n.

Ve dvacátých letech 14. století se objevují ve sboru přísazných první náznaky osamostatňování, členové stále častěji vystupují jako samostatný orgán (někdy jednající i bez rychtáře), který si osobuje nároky na rozhodování při správě města.

Poprvé je městská rada v Českých Budějovicích písemně doložena roku 1335.⁶ Tvořilo ji dvanáct měšťanů, kteří ze svého středu na každý měsíc volili jednoho z radních a ten pak po uvedené dobu zastával funkci purkmistra a byl tak považován za nejdůležitější osobu města. O stoupající převaze městské rady svědčí od dvacátých let 14. století doložitelný vývoj městské kanceláře a s tím spojený stále vyšší počet zápisů v městské knize o jednáních městské rady v čele s purkmistrem proti jednáním rychtářským.⁷

Nejstarší zmínka o purkmistrovském úřadu v Českých Budějovicích pochází z roku 1358, první známý purkmistr je roku 1370 zmiňovaný Stephelius Weis.⁸ Mezi dalšími purkmistry vynikl⁷ v 15. století Ondřej Puklice ze Vztuh, který zastával úřad několikrát mezi lety 1553 a 1575⁹ a významně přispěl k rozvoji města.

Zasedání městské rady se zpočátku konala v domech radních, později na radnici, kde se také odbyvaly soudy a která se stala místem úschovy městských pečeti a privilegií.

S hospodářským rozvojem města v 15. a 16. století a s rostoucím počtem správních úředníků roste i jejich specializace a objevují se nové odbornosti, kupříkladu dozor nad obchodem se solí, nad městskými mosty nebo pro dohled nad stavebními záležitostmi a správou nemovitostí zřízený tzv. úřad šestipanský, poprvé zmiňovaný 1429.¹⁰

Zajímavé je, že počátkem 17. století se dosud jednotná městská kancelář rozdělila na českou a německou, protokoly ze zasedání městské rady a další písemnosti byly vedeny dvojjazyčně a tato jazyková dvojkolejnost úřadování se v Budějovicích udržela až do 1788.¹¹

K hospodářskému rozvoji města a zřízení městské kanceláře patří vznik stálého služebního postu městského písaře jako osoby znalé skládání listin a listů, který sloužil jednak potřebám města, také však jednotlivým měšťanům a osobám do Budějovic přijíždějícím. Prvním budějovickým historicky doloženým písařem byl městský notář mistr Bedřich, jmenovaný roku 1332.¹² S touto funkcí úzce souvisí počátky městských knih; příkladem může být

⁶ Příspěvek Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii*, s. 259.

⁷ Bohumír JANOUŠEK, *Rod Klariců*, s. 1 – 13.

⁸ Příspěvek Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii*, s. 406.

⁹ Týž, s. 406.

¹⁰ Týž, s. 260.

¹¹ Týž, s. 260.

¹² Zdeněk ŠIMEČEK, *Vznik a vývoj úřadu městského notáře*, s. 61n.

historicky potvrzená, avšak nedochovaná městská kniha, existující v Českých Budějovicích od roku 1351¹³ nebo nejstarší kniha města, zavedená v roce 1375.¹⁴

S postupným nárůstem agend hospodářských, soudních či berních se původně smíšené knihy dále specializovaly a vznikaly nové už pouze pro daný obor; v Budějovicích jsou od roku 1384 samostatně vedené berní rejstříky, samostatná kniha sporného a nesporného soudnictví, používaná v letech 1396 – 1526, od 1411 se objevuje kniha trhová a během 15. a 16. století další typy městských knih. Od 16. století začínají městští písaři používat pro evidenci korespondence konceptáře a kopiáře.

Jako královské město byly České Budějovice nositelem řady panovnických privilegií podporujících rozvoj města a posilujících jeho prestiž a postavení ve státě. Nejstarším z nich je listina, kterou roku 1296 král Václav II. udělil právo vykonávat rychtářský úřad ve městě Mikuláši Klaricovi a jeho dědicům.¹⁵

Privilegia města shrnul vydaným majestátem z května 1351¹⁶ v jeden celek Karel IV.: jde například o právo mílové, osvobození od mýtného pro obyvatele Budějovic v Netolicích, Vodňanech, Týně nad Vltavou, Chvalšínách, Bukovsku, Lišově a Svinech, právo trhové a zejména privilegium výsadního postavení Českých Budějovic na obchodní cestě z Rakouska do Prahy, kterým se město stávalo povinným místem průjezdu a dočasného vyložení zboží pro projíždějící kupce. Tyto výsady později zadržovaly příčinu k častým sporům mezi Budějovicemi a Rožmberky, kteří se pochopitelně cítili hospodářsky a obchodně poškozeni.

Roku 1372 Karel IV. propůjčil měšťanům svobodu nakládání se svými statky a výrazně tak omezil právo odúmrti.¹⁷ Z roku 1381 pochází právo hrdelního soudnictví, udělené Václavem IV., z roku 1390 možnost výběru ungelu z kupeckého zboží¹⁸ a z roku 1393 důležité privilegium solní, dosvědčující existenci přímé solní cesty z Pasova do Českých Budějovic.¹⁹

¹³ Přispěvek Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii*, s. 266.

¹⁴ Týž, s. 266.

¹⁵ Přispěvek Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii*, s. 258. Více též Státní okresní archiv České Budějovice (dále SOKA Č. Budějovice), Archiv města České Budějovice (dále AM Č. Budějovice), 455/1 inventář listin. *Inv. č. 1, sign. I/1, 1296, srpen 25., Praha. Václav II., král český, dává na žádost urburaře a mincmistra Klarice (Claricii) budějovickou rychtu, kterou téměř dědičně propůjčil, jeho synovi Mikuláši (Nicolao) a jeho dědicům.*

¹⁶ Karel KÓPL, *Budějovice*, in: OSN IV., s. 842. Též SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, 455/1 inventář listin. *Inv. č. 9, sign. I/9, 1351, květen 4., České Budějovice. Karel IV., císař římský a král český uděluje městu následující svobody... viz výše uvedený text.*

¹⁷ SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, 455/1 inventář listin. *Inv. č. 11, sign. I/11, 1372, říjen 20., Praha. Václav IV., král český, potvrzuje budějovickým měšťanům privilegium císaře Karla IV. ze dne 19. září 1372, kterým dostali právo svobodně nakládat se svým majetkem po dobu života i pro případ smrti, přičemž kdyby kdokoli zemřel bez posledního pořízení, připadne pozůstalost nejblížeším příbuzným.*

¹⁸ SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, 455/1 inventář listin. *Inv. č. 15, sign. I/15, 1390, únor 13., Praha. Václav IV., král český, uděluje městu Budějovicím právo vybírat ungelt z rozličného zboží, které se ve městě prodává, přičemž výtěžek z tohoto se má použít na opravu hradeb, věží, příkopů, silnic a cest městských.*

¹⁹ František KAVKA, *Městské hospodářství Českých Budějovic v letech 1496 – 1570*, JSH 34, 1965, s. 31n.

Rovněž tato zvýhodnění byla důvodem rozepří mezi rožmborskými městy, ležícími na solných cestách, a Budějovicemi.

Roku 1457 obdržely Budějovice pravomoc zakládat rybníční hospodářství; velmi důležitou, protože příjem z ryb spolu s příjmem z práva várečného tvořil tou dobou dva nejvýznamnější zdroje financování městského hospodářství.²⁰

Důležitým aktem pro posílení prestiže města bylo privilegium Ladislava Pohrobka z roku 1457, podle kterého smělo město pečetit červeným voskem²¹ a roku 1547 majestát krále Ferdinanda I., kterým panovník za věrné služby přiznal městu první místo na zemských sněmech hned po městech pražských a Plzni.²²

Od počátku 14. století České Budějovice používaly malou a velkou městskou pečeť²³ a pravděpodobně již od 13. století se ve městě razily mince, i když mincovna, zpracovávající rudu z nedalekých stříbrných dolů pozdějšího horního městečka Rudolfova, je stvrzena až roku 1569 císařem Maximiliánem II.²⁴

²⁰ František KAVKA, *Městské hospodářství*, s. 31n.

²¹ Karel KÓPL, *Budějovice*, in: OSN IV., s. 843.

²² Týž, s. 843. Více SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, 455/1 inventář listin. *Inv. č. 42, sign. I/42, 1547, srpen 25., Praha. Ferdinand I., král český, uděluje městu Budějovicím prvé místo na sněmech po městech pražských a po Plzni ve všech záležitostech, k nimž by kdy bylo povoláno či potřeba.*

²³ Příspěvek Vlastimila KOLDY v *Encyklopedii*, s. 268.

²⁴ Karel KÓPL, *Budějovice*, in: OSN IV., s. 843. Též příspěvek Jiřího CHVOJKY v *Encyklopedii*, s. 410.

2.2. Tři generace pánů z Pernštejna na hlubockém dominiu

S aktivitami pánů z Pernštejna se setkáváme v předbělohorském období kromě jejich tradičních moravských a východočeských držav také na jihu Čech. Ačkoliv se jednalo o poměrně krátkou dobu působnosti, vliv a přínos pánů z Pernštejna je patrný jak v oblasti rozvoje hospodářské politiky a rozšiřování statků, tak ve snaze o maximální zajištění stability získaných území, kterou byli schopni zajistit i svými blízkými styky s panovníkem. Královské zástavní panství Hluboká nabízelo podnikavým Pernštejnům v neposlední řadě i reprezentativní sídlo v srdci jednoho z největších jihočeských panství.

Královský hrad, od počátku nazývaný Froburg či Frohnburg, později Frauenberg²⁵ byl založen kolem roku 1265 Přemyslem Otakarem II. jako důležité správní a hospodářské středisko panovnického zboží na jihu Čech. České jméno hradu Hluboká²⁶ se objevuje od 14. století.

Po smrti Přemysla Otakara II. získal Hlubokou jako zástavu na věno své manželky, královny vdovy Kunhuty, Záviš z Falkenštejna a ten ji roku 1283 přenechal svému bratrovi Vítkovi z Krumlova, který se brzy začal psát Vítek z Hluboké. Z této doby pochází první písemná zmínka o Hluboké jako o hradě jménem Wroburch. Po popravě Záviše z Falkenštejna roku 1290 Vítek z Hluboké uprchl a hrad připadl zpět do královského držení.

Nepřijatý zákoník Majestas Carolina řadil Hlubokou mezi trvale nezczizitelné královské statky, přesto byl hrad již od 13. století nepřetržitě dáván do zástavy.

V roce 1292 byla Hluboká propůjčena do užívání Dobešovi z Bechyně a za Jana Lucemburského byl hrad zastaven pánům z Landštejna, kteří Hlubokou drželi mezi lety 1317 – 1356; tehdy byl hrad vrácen zpět královské komoře. Roku 1420 zastavil císař Zikmund Hlubokou pánům z Lobkovic, v jejichž rodě zůstala až do roku 1453. Hlubocké panství vykoupil od rodu Lobkoviců Ladislav Pohrobek a to se tak dostalo opět do přímého vlastnictví královské komory. Po smrti Ladislava Pohrobka nechal nový český král Jiří z Poděbrad připsat Hlubokou své manželce Johance z Rožmitálu a následně hrad jako dědictví roku 1476 přešel na jejího bratra Lva z Rožmitálu.

Po smrti Lva z Rožmitálu držel panství v letech 1482 – 1489 pražský purkrabí Jan Jenec z Janovic a Petršpurku a roku 1489 Hlubokou na jeden rok vyplatil zpět král Vladislav

²⁵ Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I.*, Praha 1954, s. 643. Franburg, Frohnburg, Frauenberg – z němčiny, buď „hrad pánův“ ve smyslu zemského knížete nebo vladaře nebo „hrad Páně“ (=Boží), „hrad naší paní“ (=matky Boží).

²⁶ Tamtéž, s. 643. Hluboká, název hradu od 14. století podle své polohy nad hlubokým údolím, do r. 1885 se tak jmenoval pouze hrad, město pod ním se jmenovalo Podhradí.

Jagellonský, aby ji v květnu 1490 s příslušejícími městečky a vesnicemi za 24 000 uherských zlatých znovu zastavil panu Vilémovi z Pernštejna. Tou dobou čítalo královské zástavní panství Hluboká 4 městečka a 102 vesnic a díky své poloze při Vltavě, blízkosti královských měst Budějovic, Vodňan a Písku i příznivým přírodním podmínkám patřilo k nejbohatším a nejvýnosnějším velkostatkům v Čechách.²⁷

Doba vlády schopných a podnikavých Pernštejnů znamenala pro Hlubokou především rozkvět a hospodářský vzestup. Již krátce po převzetí Hluboké v roce 1490 nechal Vilém z Pernštejna sestavit podrobný urbář, který je vůbec prvním pramenem, umožňujícím poznat tehdejší podobu panství a stav, ve kterém se nacházelo.²⁸

Roku 1496 udělil Vilém z Pernštejna osadě pod hradem Hluboká privilegia a výsady a od té doby je hlubocké Podhradí označováno jako městečko.²⁹ Roku 1500 nechal Vilém z Pernštejna vystavět v Podhradí pivovar a současně se zvětšováním hlubocké rybníční soustavy a zakládáním nových rybníků vznikly u Podhradí i sádky. Proto bývají počátky největšího rozvoje hlubockých rybníků spojovány se jménem Pernštejnů, kdy téměř polovina výnosu panství byla právě z prodeje ryb.

I největší územní rozsah panství je datován dobou vlády Pernštejnů; tehdy se hlubocké dominium stalo po Českém Krumlově a Jindřichově Hradci třetím největším panstvím na jihu Čech. Postupným zvelebováním panství zejména za vlády Viléma z Pernštejna, ale i jeho syna Vojtěcha, rostla i zástavní suma Hluboké, která se tak za Pernštejnů navýšila o více než 11 000 kop grošů českých.³⁰

Současně se zvyšováním hodnoty panství si Vilém z Pernštejna nechával zástavní držbu velkostatku pojišťovat panovnickými listinami a výsadami; roku 1502 dosáhl od krále Vladislava Jagellonského podle dobových právních zvyklostí nejvyššího možného zajištění Hluboké pro svůj rod a to pro dobu nejméně dvou následujících generací.³¹

V dubnu 1515, při druhém dělení svého majetku, Vilém z Pernštejna osobně připojil hlubocké panství k podílu svého syna Vojtěcha, mladšího ze dvou synů z manželství s Johankou z Liblic, a toto rozhodnutí potvrdil i při třetím a posledním majetkovém dělení

²⁷ Václav LEDVINKA, *Pernštejnská epizoda v dějinách jižních Čech*, in: *Pernštejnové v českých dějinách*, Pardubice 1995, s. 91-103.

²⁸ Podrobně Františkem DVORSKÝM (ed.) vydaný *Urbář panství hlubockého*, Archiv český (dále AČ) XVII., 1899, s. 284–374.

²⁹ Antonín PROFOUS, *Místní jména I.*, s. 643.

³⁰ Václav LEDVINKA, *Pernštejnská epizoda*; Antonín MARKUS, *Příspěvky k umělecké topografii jižních Čech. Stavby pana Ondřeje Ungnada na Hluboké*, Památky archeologické a místopisné 26, 1914, s. 132–135.

³¹ AČ XVII., Praha 1899, s. 11, č. 775; Václav LEDVINKA, *Pernštejnská epizoda*; Petr VOREL, *Páni z Pernštejna. Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy*, Praha – Litomyšl 1999, s. 143n.

roku 1520.³² Již předchozího roku 1514 Vojtěchovi rovněž postoupil svůj úřad nejvyššího hofmistra Království Českého, což se mu podařilo i přes nesouhlas stavovské obce díky svému vlivu a přízni krále Vladislava Jagellonského.³³ Vojtěch z Pernštejna si po nástupu do této reprezentativní funkce zvolil jako důstojné sídlo, odpovídající novému postavení, právě Hlubokou, jedno z největších jihočeských dominií a od roku 1515 se tituloval z Pernštejna a na Hluboké.

Po smrti svého otce roku 1521 Vojtěch přesídlil s rodinou zpět na rodinnou rezidenci do Pardubic, ale Hlubokou držel až do své smrti v roce 1534. Dosáhl jednak dalšího zvýšení zástavní sumy, především však zvětšil jihočeský majetek Pernštejnů získáním další královské zástavy, malého sousedního panství Protivín, které vykoupil od Petra Sedleckého na Dubu mezi lety 1527 – 1530.³⁴

Roku 1523 byl Vojtěch z Pernštejna novým králem Ludvíkem Jagellonským odvolán z funkce nejvyššího hofmistra Království Českého; i po odchodu z vlády roku 1523 si ale uchoval vliv na domácí politické scéně natolik, že po smrti Ludvíka Jagellonského se o něm uvažovalo jako o jednom ze čtyř domácích kandidátů³⁵ na český trůn.³⁶ Jako náležitou kompenzaci za své sesazení Vojtěch obdržel listiny, stvrzující rodové državy a fakticky znemožňující vyplacení starých pozemkových zástav Pernštejnů v Čechách. Dokumenty stanovovaly totiž k výplatě zastaveného majetku pouze teoretické, ale v podstatě nereálné a nesplnitelné podmínky, takže Pernštejnové měli své nemovitosti pojištěny ještě pevněji.³⁷

Posledním mužským členem perštejnského rodu, držícím velkostatek Hluboká, byl Vojtěchův starší bratr a druhý syn Viléma z Pernštejna a Johanky z Liblic, Jan z Pernštejna, kterému majetek připadl podle závěti Vojtěcha z Pernštejna; svým dvěma dcerám, které se narodily z manželství s Johankou z Vartenberka, Anně a Bohunce, pak Vojtěch odkázal nemalé věno.³⁸ „...*Poněvadž pán Buoh všemohúci z milosti své dcery mi dáti ráčil, jestliže by která z dcer mých k vdání přišla, po té aby pan bratr muoj pět tisíc zlatých rejnských, každý*

³² AČ XVII., s. 209 – 220, č. 1004; s. 275 – 279, č. 1068; Václav LEDVINKA, *Pernštejská epizoda*; Petr VOREL, *Páni z Pernštejna*, s. 143; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Jižní Čechy*, Praha 1986, s. 69 – 72.

³³ Petr VOREL, *Páni z Pernštejna*, s. 142.

³⁴ Václav LEDVINKA, *Pernštejská epizoda*; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 158.

³⁵ Spolu se slezskými knížaty Karlem Minsterberským a Fridrichem Lehnickým a českým pánem Lvem z Rožmitálu.

³⁶ Více o úřadech pánů Vojtěcha a Jana z Pernštejna např. Petr VOREL, *Páni z Pernštejna*; *Ottův slovník naučný* XIX, Praha 1902, s. 507 – 510.

³⁷ Petr VOREL, *Páni z Pernštejna*, s. 144.

³⁸ Tamtéž, s. 55 – 56. Pernštejnové v 15. – 17. století uplatňovali nový princip dědičnosti po širší mužské linii rodu. Podle něj připadl v případě vymření jedné z rodových větví po meči pozemkový majetek nejbližším pokrevně příbuzným členům rodu a pozůstalé dcery obdržely jen věno, jako kdyby měly sourozence mužského pohlaví. Do moravských zemských zákoníků vešlo toto pravidlo jako řešení „...*aby majetek od rodu neodšel...*“.

zlatý po patnácti pacích počítajíc, dal, a k tomu vejpravu slušnou, tak aby jedna před druhou nic neměla; a též po jiných dcerách, ač by mi je pán Buoh dáti ráčil, aby dáno bylo. Také tomu chci, aby dcerám mým z statku mého vdaným i nevdaným nad věno prve jmenované přidáno bylo – jestliže by mi pán Buoh žádného syna dáti neráčil aneb že by tejš syn aneb synové moji, kteréž by mi pán Buoh dáti ráčil, prve než by se v statek svůj po mně pozuostalý uvázali, s světa sešli – každý po pěti tisících kopách grošů českých, a to aby jim bylo ve čtyřech létech pořád zběhlých dáno a vyplněno. A ony na tom přestati mají a na více toho statku se táhnouti nemají, dokudž by z našeho rodu pohlaví mužské stávalo; než ten statek připadnouti má na pana Jana z Pernštejna, pana bratra mého...“³⁹

Tímto způsobem sice vyřešil otázku nástupnictví na svých statcích, ovšem už několik let po jeho smrti byl testament Vojtěcha z Pernštejna napaden pozůstalými dcerami, které se cítily, v podstatě právem, majetkově poškozeny. Procesem Anny a Bohunky proti jejich strýci Janovi z Pernštejna se zabýval v letech 1543 – 1545 český zemský soud a po třikrát odloženém vleklém jednání dal za pravdu závěti Vojtěcha a tím i veškerým majetkovým nárokům Jana z Pernštejna.⁴⁰ Svědčí o tom zápis o líčení a nález zemského soudu: „...Jan z Pernštejna splnil všechnu závěť svého bratra Vojtěcha podle práva a jeho dcerám, co jim dle tohoto kšaftu náleželo, poukázal, a právem mu také ostatní statek po Vojtěchovi dle závěti připadl, že sestrám nic jiného povinen není...“⁴¹

Vztahy mezi strýcem a neteřemi však zřejmě nebyly vždy vyhrocené; prosperující dědictví Hlubokou si Jan z Pernštejna k užívání neponechal a ve stejném roce 1534, kdy ji závěti nabyt, velkostatek postoupil Ondřeji Ungnadovi ze Sunnecku, manželu Vojtěchovy dcery a své neteře Bohunky z Pernštejna.⁴² Stalo se tak na základě Vojtěchovy závěti a svatební dohody, podle kterých bylo Bohunce na hlubockém panství zapsáno věno 5 000 zlatých rýnských a dědický podíl 5 000 kop grošů českých.⁴³

Jan z Pernštejna si po převodu Hluboké ponechal pouze sousední panství Protivín, ale už v roce 1540 se vzdal i jeho a věnoval tento statek, totiž tvrz a městečko Protivín s poplužním dvorem a vesnicemi Milenovice a Radčice, tou dobou již značně zadluženému Ondřeji Ungnadovi a Bohunce.⁴⁴ Ani tento dar, ani další finanční aktivity⁴⁵ jeho manželky ale

³⁹ AČ XX., Praha 1902, s. 360 – 366, č. 282, závěť Vojtěcha z Pernštejna.

⁴⁰ Petr VOREL, *Páni z Pernštejna*, s. 168.

⁴¹ AČ XX., s. 485, č. 495, líčení a nález zemského soudu ve při o dědictví.

⁴² Václav LEDVINKA, *Pernštejská epizoda*; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 70.

⁴³ AČ XX., s. 360 – 366, č. 282; s. 538, č. 562, dohoda o věnu a obvěnění.

⁴⁴ Václav LEDVINKA, *Pernštejská epizoda*; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 158.

⁴⁵ Např. viz. AČ XX., s. 501, č. 502. 1547, 17.2., Bohunka z Pernštejna uzavírá smlouvu s bratry Pertoldem a Vilémem z Lipé, kterou jí zastavili zámek Veverčí za 5 000 zlatých; převzala tak jejich závazky vůči Janovi

Ungnadovi z dluhů nepomohly. Naopak byl za nějakou dobu donucen formálně převést majetek ve prospěch své paní v symbolické ceně 100 kop grošů českých, což bylo vloženo do desk zemských v březnu 1545.⁴⁶

Ani po převzetí Hluboké Ondřejem Ungnadem nepolevilo Pernštejnyn započaté velkorysé zvelebování samotného sídla i jeho okolí; Ondřej zřídil pod hradem vinici,⁴⁷ založil velkou oboru a několik rybníků. Pod hradem nechal zbudovat mlýn o deseti kolech, valchu, pilu a železný hamr, poblíž rybníka Bezdreva vyrostl hospodářský dvůr.⁴⁸ Také nová vodárna,⁴⁹ zásobující hrad říční vodou z Podhradí, byla svými technickými parametry a výškovým převýšením ve své době mimořádným dílem.⁵⁰

Jak je vidět, v době vlády Ondřeje Ungnada zažívala Hluboká jednak dobu velkého hospodářského vzrůstu, z druhé strany se ovšem panství dostávalo do stále většího zadlužení,⁵¹ ke kterému přispívaly i vysoké náklady na okázalý život, nutný pro reprezentaci tehdejšího velmože a dvorského úředníka, a v neposlední řadě i půjčky, poskytnuté panovníkovi.⁵²

Po smrti Bohunky z Pernštejna Ondřej Ungnad postoupil zadlužené Hlubocké panství roku 1551 své nové ženě, Anně Hofmannové z Grünbühelu a Střechova.⁵³ Zamýšlený prodej celého panství Vilémovi z Rožmberka v roce 1554 se nerealizoval kvůli neshodám o výši

z Pernštejna.

⁴⁶ AČ XX., s. 378, č. 315. Ondřej Ungnad ze Sunecku vyznává, že jest dlužen Janovi z Pernštejna 6 500 kop grošů českých, v kterémž dluhu postoupil mu veškerého práva svého k dědictví a dědinám v Hradištku, k zámku, městečku etc. 1534, 10.10.; s. 538, č. 562, Ondřej Ungnad ze Sunecku zapisuje manželce své Bohunce z Pernštejna věno 6 500 kop grošů českých na zámku Hradištku a Hluboké etc, což ona s Janem z Pernštejna přijala 1534 v sobotu po sv. Františku [11.10.].

⁴⁷ Pro zajímavost: tato vinice na úpatí zámeckého kopce byla roku 2005 zásluhou současných představitelů města Hluboké nad Vltavou znovu obnovena.

⁴⁸ Antonín PROFOUS, *Místní jména III.*, s. 276. Dvůr Ondřejovský podle jména jeho zakladatele, později Ondřejov, Ondrov, dnes Vondrov.

⁴⁹ Antonín MARKUS, *Příspěvky k umělecké topografii*, s. 132 – 135; Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II.*, Praha 1997, s. 80.

⁵⁰ Dřevěná vodárna z roku 1551, v letech 1619 zatopená povodní a 1735 obnovena Josefem Adamem ze Schwanzenbergu, byla roku 1835 vybavena moderním čerpadlem a fungovala až do 60. let 20. století. Na místě původního zařízení stojí od 18. století na návrší naproti zámeckému průčelí zděná stavbička s bývalou vodní nádrží.

⁵¹ Václav BŮŽEK, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989, s. 51. Za zmínku stojí finanční a úvěrové aktivity rožmberského dvořana a pozdějšího českokrumlovského hejtmana Petra Doudlebského z Doudleb, který ve čtyřicátých letech 16. století poskytl úvěr kromě jiných šlechticů i Ungnadovi ze Sunecku a Pernštejnům.

⁵² Např. AČ XX., s. 376, č. 310. Ondřej Ungnad postupuje svou pohledávku 12 000 zlatých rýnských vůči králi Ferdinandovi k Hradištku a Zdechovicím Janovi z Pernštejna a jeho dědicům: ten pak si ji nechává po přimluvě Ondřeje Ungnada zapsat jako dluh krále na městečko Kojetín.

⁵³ Martin KOLÁŘ, *Hofman z Grünbühelu a ze Střechova*, in: OSN XI., Praha 1897, s. 462. Hofmanové z Grünbühelu (také z Grunpuchlu, Grynpihlu) a Střechova, svobodní páni Štýrského původu, v 16. - 17. století usedli v Čechách a na Moravě, příbuzensky svázání s Rožmberky, pány z Donína, Lichtenštejny, Ditrichštejny, po Bílé hoře byli zbaveni zemských úřadů a jejich majetek zkonfiskován za účast ve stavovském povstání. Vymřeli po meči roku 1730.

kupní ceny: odprodány byly nakonec jen některé vsi. Anna Hofmanová pak roku 1555 postoupila Hlubokou na šest let k užívání svým nevlastním dětem, Adamovi a Davidovi Ungnadovi, synům Bohunky a Ondřeje; o správu statků se pokoušel starší Adam: bohužel málo zkušený mladík neutěšený stav hospodářství ještě víc zhoršil.⁵⁴ Zadlužené protivínské panství zastavila Anna Hofmanová ve stejném roce Bernatovi Kocovi z Dobrše.⁵⁵

Hlubokou i Protivín zpět vyplatil král Ferdinand už roku 1562 a postoupil je v dlužné sumě 115 000 kop míšeňských nejvyššímu kancléři a tajnému radovi Jáchymovi z Hradce na úhradu svého dluhu u něho; páni z Hradce však nebyli schopni finančně zvládnout přestavby zámku a roku 1598 Hlubokou prodali Bohuslavu Malovcovi z Malovic.

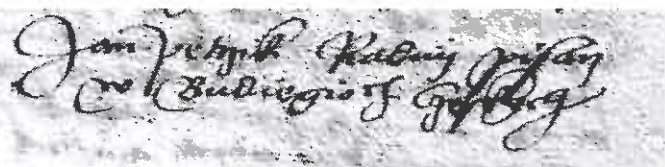
Malovci byli posledními českými pány na Hluboké, protože po Bílé hoře bylo panství konfiskováno a Hluboká připadla španělskému generálovi donu Baltazaru Marradasovi jako odměna za vojenské služby při potlačování stavovského povstání. Od Marradasových dědiců koupil roku 1661 Hlubocké panství rod Schwanzenbergů, který Hlubokou držel až do 20. století.⁵⁶

⁵⁴ Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 71.

⁵⁵ Tamtéž, s. 158.

⁵⁶ Data o vývoji Hluboké především heslo *Hluboká* (autor neuveden), in: OSN XI., Praha 1897, s. 376 – 377; Daniel KOVÁŘ – Pavel KOBLASA, *Město jménem Hluboká*, Jelmo 1999; Miroslav KROB – Miroslav KROB jr., *Hluboká*, Praha 1992; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 69 – 72.

2.3. Jan Petřík z Benešova, písař budějovický

Jan Petřík, městský písař, jedna z výrazných postav historie Českých Budějovic a muž, který vykonal mnoho záslužného i na poli diplomatickém, se narodil asi roku 1499⁵⁷ v Benešově u Prahy.

Zřejmě kvůli svému náboženskému přesvědčení dal při výběru studia přednost katolické vídeňské univerzitě, v níž je uveden v univerzitní matrice z roku 1518. Po dosažení bakalářské hodnosti se vrátil zpět do Čech a krátce působil v Českých Budějovicích jako učitel a městský písař, aby po roce 1530 odešel do Jindřichova Hradce do rodiny pana Adama z Hradce, kde působil jako vychovatel šlechticových synů až do roku 1536.

Po smrti tehdejšího budějovického městského písaře se Petřík vrátil do zpět Českých Budějovic, kde se usadil a stal se jednak městským písařem, jednak i člověkem veřejně činným. Právě jeho vzdělání a společenský přehled ho přivedly až k zastupování města Budějovic na zemských sněmech a při důležitých soudních jednáních, kde si vedl úspěšně a i tímto způsobem dále upevňoval svou pozici mezi budějovickými měšťany.

Kromě činnosti veřejné a politické se věnoval také aktivitám literárním, především to byly mravoučné překlady z latiny a němčiny. K jeho nejznámějším dílům patří překlad mravokárného spisu Francka z Werdu proti přílišnému opilství, který vypracoval roku 1536 na zakázku Ondřeje Ungnada ze Sunnecku, tehdejšího pána na Hluboké, nebo drobné spisy Erasma Rotterdamského.

Vedle Petříkovy činnosti překladatelské, která tvořila pouze malou část jeho literárních aktivit, je významná jeho práce, kterou vykonal na tomto poli přímo pro město České Budějovice jako jeho radní písař.

Nad rámec svých povinností tak opatroval v městské kanceláři vedle řady běžných úředních knih navíc dvě nové pamětní knihy, do kterých zapisoval takové doklady, údaje a přepisy právních počinů, o kterých se domníval, že mohou mít někdy pro město význam politický či hospodářský. Obě knihy sám založil a vedl současně a psal do nich až do konce svého života.

⁵⁷ Velmi obsáhle o životě a zásluhách Jana Petříka z Benešova píše Karel PLETZER, *Českobudějovický písař a literát Jan Petřík z Benešova*, JSH 28, 1959, s. 17 – 24, odkud pocházejí také výše uvedená životopisná data.

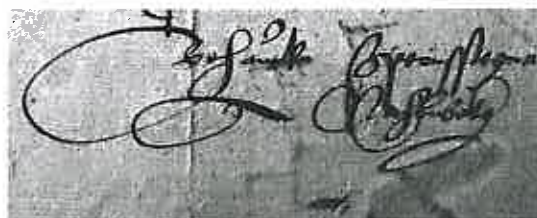
První z nich je takzvaná *Červená kniha (liber ruber)*, úřední kniha doslovných prepisů textů privilegií, soudních pohoanů, kupních a prodejních smluv, výpisů a kvitancí z desk zemských, týkajících se Českých Budějovic, která jako jediná dochovává texty listin a listů, z jiných míst neznámých a často jinde neuvedených.

Druhou je *Pamětní kniha* města, obsahující četné informace například o probíhajících sporech, soudních jednáních, náboženských poměrech ve městě a okolí a to nejen rázu čistě úředního. Zajímavým pramenem jsou zde rovněž obsažené opisy korespondence nebo záznamy o provedených měřeních komunikací, dobových ceremoniálech či dědických sporech.

Roku 1548 byl Jan Petřík za oddanost projevenou panovníkovi povýšen králem Ferdinandem I. do vladyckého stavu a odměněn predikátem „z Benešova“. I po nobilitaci zůstal nadále městským písařem a dál zastupoval Budějovice při jednáních u dvora v Praze; několikrát byl také v čele českobudějovického poselstva ke dvoru do Vídně, kde osobně vedl jednání s císařem.

Po více než třicetiletém působení ve službách města Českých Budějovic zemřel Jan Petřík mezi lety 1559 – 1560; přesné datum jeho smrti není známo, ale poslední zápis v městských knihách jeho rukou pochází z 27. října 1559.

2.4. Bohunka Pernštejská, konec jihočeského panování slavného rodu

Pani, o které téměř nic kromě pár strohých osobních dat nevíme. Narodila se z manželství Vojtěcha z Pernštejna a jeho druhé ženy⁵⁸ Johanky z Vartenberka jako Johanka Benigna v listopadu 1516. V necelých osmnácti letech se 10. října 1534 provdala za tehdy téměř dvakrát staršího rakouského šlechtice Ondřeje Ungnada ze Sunnecku, či Sonnegu⁵⁹ a ze svazku se narodilo za čtrnáct let nejméně sedm dětí.⁶⁰

Její choť, císařský rada a štolmistr „štálmistr“, nejspíš také vykonával jakéhosi prostředníka Janovi z Pernštejna při jednáních – ať písemných, tak osobních – s dalšími šlechtici nebo přímo s panovníkem; ostatně Jan z Pernštejna o něm také v tomto smyslu mluví ve svých dopisech.⁶¹

Z titulu své funkce pobýval Ondřej často u dvora - pravděpodobně jeden z důvodů, proč se České Budějovice v sousedských záležitostech obracely na jeho manželku. To je ale jedna

⁵⁸ První manželkou Vojtěcha z Pernštejna byla v letech 1507 – 1515 Markéta Kostková z Postupic.

⁵⁹ Viz. např. Em. Sal. Friedberg – Mírohorský (celé křestní jméno autora neuvedeno), *Ungnad*, in: OSN XXVI., Praha 1907, s. 183 - 184; Vladimír POUZAR, *Almanach českých šlechtických rodů*, Martin 2001, s. 427; zejména ale internetové stránky České genealogické a heraldické společnosti v Praze <http://www.genealogie.cz>, věnované rodopisu české šlechty. Stará korutanská rodina zmiňovaná od 12. století, Ungnadové z Weissenwolfu (Weissenwolfu) pocházejí původně asi z Bavorských Frank. Ve 12. století je doložen jistý Dietrich von Weissenwolf, kterého poslal korutanský biskup Eberhard do Korutan jako fojta biskupských statků a řečený Dietrich tam podle zpráv nabyl majetku a usadil se zde. Další člen rodu, Heinrich von Weissenwolf se kolem roku 1240 začal jako první nazývat Ungnad von Weissenwolf a toto jméno již v rodě zůstalo. Významným představitelem rodu byl Johann I., správce císařské komory, který vstoupil roku 1451 do dolnorakouského panského stavu a získal za své služby panovníkovi jako léno hrad Sonneg v Korutanech. Od roku 1463 se tak stává pánem ze Sonnegu, prvním toho jména. S manželkou Margarethe Lochner von Liebenfels měl Johann I. dva syny: Johanna II., pozdějšího manžela Anny z Thurnu a od roku 1540 zemského hejtmána, a Andreas. Mladší syn Johanna I. Andreas, narozený 10.2.1499, zde zmiňovaný jako Ondřej, byl vychován na dvoře císaře Maxmiliána I. S Maxmiliánovým synem Ferdinandem I. odešel do Čech, kde se později oženil s Bohunkou z Pernštejna a jako její věno tak získal statky Hluboká a Žiželice.

⁶⁰ Známé jména všech sedmi dětí: Maria Margaretha, Markéta, Adam, Anna Marie, Jan, Anna a David: pouze tři z nich, Adam (1561 sňatek s Erzsébet Thurzo de Bethlenfalva, zemřel 1563), David (narozen 1538, 1579 sňatek s Evou Lang von Wellenburg, zemřel 1600) a Maria Margaretha (1555 sňatek s dvořanem Ferdinanda II. Tyrolského Jaroslavem Libštejnským z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, zemřela 1573) se dožily dospělosti. Podrobněji o genealogii rodu Pernštejnů i Ungnadů viz. internetové stránky České genealogické a rodopisné společnosti v Praze, <http://www.genealogie.cz>, věnované genealogii české šlechty. Svatební oslavy Jaroslava Libštejnského a dcery Ondřeje Ungnada Marie Margarethy zmiňuje Václav BŮŽEK a kol., *Věk urozených. Šlechta v českých zemích na prahu novověku*, Praha – Litomyšl 2002, s. 342.

⁶¹ Nejucelenější přehled podává František DVORSKÝ (ed.), který výběru z dopisů a listin Jana a Vojtěcha z Pernštejna z let 1491 – 1548 věnuje celý XX. svazek ediční řady Archiv český. Např. s. 155, č. 272; s. 158, č. 273 a další.

z mála věcí, které jsou k dispozici: Bohunka jako člověk tak ustupuje do pozadí a stává se téměř anonymní postavou.

Pokud se náhodou objevuje její jméno ve starších dílech, je často Bohunka Ungnadová uváděna jako *sestra*⁶² Jana a Vojtěcha z Pernštejna (o Vojtěchovi se uvádí, že zemřel bezdětný)⁶³ a je tak nejspíše zaměňována za svou moravskou tetu Bohunku, manželku Jindřicha z Lipé a podruhé provdanou za Dobeše z Boskovic.⁶⁴ V novějších pracích Petra Vorla nebo Václava Ledvinky se už o Bohunce Ungnadové mluví jako o *dceři* Vojtěcha z Pernštejna.

Ve starších dílech je také prezentován jako datum její smrti rok 1551.⁶⁵ Petr Vorel, stejně jako autoři rodopisu Pernštejnů na webových stránkách české genealogické společnosti, už ho ale posouvají do roku 1548 a Václav Ledvinka v *Pernštejnské epizodě* ponechává otázku otevřenou. Pro datum úmrtí v roce 1548 mluví také datace dopisů z editovaného kopiáře, jak bude podrobněji vysvětleno v rozboru korespondence.

Jakékoliv hmotné památky po Pernštejnech, nekuřili vyobrazení hlubocké paní, se do našich dob na zámku nedochovaly. Za nejstarší kus inventáře Hluboké, který je možno spolehlivě přiřknout konkrétní osobě nebo rodu, je pokládán dřevěný stůl z konce 16. století, doklad krátké držby hradu rytíři z Malovic. A tak, při respektování nezpochybnitelného vlivu Pernštejnů na hospodářský a rozvoj jihočeského panství, řečeno slovy hlubockého kastelána, po pánech z Pernštejna zůstalo na dnešním zámku možná jen pár kamenů v základech.

⁶² Příčinu k tomu zavdávají i samotné dopisy Jana a Vojtěcha z Pernštejna, zpřístupněné Františkem DVORSKÝM ve výše uvedeném XX. dílu AČ: Ondřej Ungnad je zde někde nazýván švagrem Jana z Pernštejna (např. s. 125, č. 237), jinde ale manželem Bohunky, dcery Vojtěchovy (např. s. 485, č. 495).

⁶³ Jan NOVÁK, *Z Pernštejna*, in: OSN XIX., Praha 1902, s. 509.

⁶⁴ Např. August Sedláček, *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1908, s. 222; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 70.

⁶⁵ Např. August Sedláček, *Místopisný slovník*, s. 222; Karel TRÍSKA a kol., *Hrady, zámky a tvrze*, s. 70.

3. EDICE KORESPONDENCE

3.1. Úvod a hodnocení literatury

Cílem předkládané edice je pomocí interpretace dobové korespondence přiblížit vzájemné diplomatické styky představitelů dvou sousedních jihočeských panství, byť se netýkají významných politických ani veřejných záležitostí, ale naopak věci spíše drobných a všedních.

Při sestavování této bakalářské práce jsem vycházela z materiálů, uložených ve Státním okresním archivu České Budějovice (dále SOKA Č. Budějovice), ve fondu Archiv města České Budějovice (dále AM Č. Budějovice). Zde se jedná se převážně o původní českobudějovické městské knihy a spisový materiál nebo o archivní pomůcky. Jako další zdroj informací studia posloužila historická a místopisně zaměřená literatura a periodika. Celý seznam literatury a pramenů je obsažen v bibliografické příloze: zde bych chtěla připomenout alespoň ty nejdůležitější.

Pro bližší topografické a časové určení zeměpisných lokalit jsem čerpala z práce *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny* Antonína PROFOUSE, případné doplňky pocházejí například z SEDLÁČKOVA *Místopisného slovníku historického* nebo OTTOVA *slovníku naučného*. Mnoho podrobností o Hluboké a přilehlých obcích podává Karel TRÍSKA a kolektiv v knize *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, v části věnované jižním Čechám, nebo Daniel KOVÁŘ a Pavel KOBLASA v práci *Město jménem Hluboká*.

O dějinách Českých Budějovic, zvláště pak o historii městské správy a úřadů s ní spojených, nejuceleněji pojednává Vlastimil KOLDA ve svých odkazech v *Encyklopedii Českých Budějovic* a podrobnosti k dílčím tématům lze najít v článcích v *Jihočeském sborníku historickém*.

Co se týká rodu Pernštejnů, informace z publikace Petra VORLA *Páni z Pernštejna. Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy* jsem pro jihočeskou oblast doplnila podrobnějšími daty z *Archivu českého*; velmi přínosným se mi zdál i příspěvek Václava LEDVINKY ve sborníku z pardubické pernštejnské konference v roce 1995, který se zabývá *Pernštejnskou epizodou v dějinách jižních Čech*.

Datové údaje v dopisech jsem určovala pomocí *Rukověti křesťanské chronologie*, vydané Gustavem Friedrichem a podrobnosti o šlechtických rodech je možné získat například na webových stránkách české genealogické společnosti http://www.genealogie.cz_či v *Lexikonu české šlechty* Jana HALADY.

Při tvorbě a zpracování edice jsem vycházela z příručky Ivana ŠTOVÍČKA *Zásady vydávání novodobých historických pramenů od počátku 16. století do současnosti*, po formální stránce mi byly vodítkem edice korespondence, publikované Vlastimilem KOLDOU a Vlastimilem SVĚRÁKEM v *Táborském archivu*.

Ze stejného zdroje, tedy z budějovického kopiáře, čerpá například Tomáš STERNECK ve své dvoudílné edici *Korespondence královského města Českých Budějovic s rožmberským úředníkem Petrem Doudlebským z Doudleb* vydané časopisem pro historii a vlastivědu jižních Čech *Výběr* v roce 2004 nebo Miroslava CTIBOROVÁ, která svou *Korespondenci mezi purkmistrem a radou města Českých Budějovic a purkmistrem a radou města Soběslavi* publikovala v *Táborském archivu*.

3.2 Kritika a přiblížení pramenů

Pramennou základnou byly následující městské knihy a spisový materiál:

Knih památná, založená městským písařem Janem Petříkem z Benešova, obsahující opisy privilegií a různé zprávy k dějinám města od roku 1265. Na začátku knihy je věcný rejstřík, psána je německy, česky a latinsky. Rozměry: 21 x 33 cm, vazba kožená, dřevěné desky, silně poškozena. Časový rozsah: 1540 – 1573, 1762, 1840. Inventární číslo 89, stará signatura D100.⁶⁶

Knih památná, tzv. *Červená (liber memorabilium alias liber ruber dictus de anno 1549 usque ad a. 1791)*, zavedená stejným písařem, obsahující opisy privilegií a zprávy k dějinám města. Na konci knihy je věcný rejstřík, psána je česky, německy, latinsky, francouzsky. Rozměry: 21,5 x 30,5 cm, vazba kožená, zdobená slepotiskem, značně poškozena. Časový rozsah: 1542 – 1802. Inventární číslo 90, stará signatura D101.⁶⁷

Knih konceptů (Knih listův a konceptův poselajících od léta 1538 až do léta 1550), psána je česky a německy. Rozměry: 22 x 32 cm, vazba pergamenová, po zakonzervování. Časový rozsah: 1538 – 1550. Inventární číslo 287.⁶⁸

Knih konceptů – kopiář, psána je česky. Rozměry: 21,5 x 33 cm, sešit. Časový rozsah 1538, 8.8. - 27.11. a 1540, 1.3. - 22.8., zlomky bez označení.

Knih konceptů – Concepti od 1550 do 1556, psána je česky, německy a latinsky. Rozměry: 21 x 32 cm, vazba pergamenová s latinským textem. Časový rozsah 1550 – 1556. Inventární číslo D 197 staré signatury.

Odpovědi Bohunky z Pernštejna městu, které jsou k dispozici pouze dvě: oba listy jsou v SOKA Č. Budějovice součástí neinventarizované chronologické řady spisového materiálu fondu AM Č. Budějovice. Jsou psány na papíře přibližně velikosti A4, se stopami skladů, zadní strana, tvořící při složení obálku dopisu, je opatřena adresou příjemce a dochovanými pritištěnými pečetěmi (na jednom listu z červeného vosku, na druhém je pečeť vystřižena a ponechána nalepená na protistraně), jak je patrné z fotografií III. a IV. v příloze.

Pro některé neobvyklé termíny, týkající se právních pořízení, jsem hledala vysvětlení v *Právech městských království českého*, roku 1579 vydaných Pavlem Kristianem Koldínem, jejichž opis je v SOKA České Budějovice evidován pod inventárním číslem J 881.

⁶⁶ SOKA České Budějovice, AM České Budějovice, rukopisný (dosud neschválený) inventář městských knih z let 1375 – 1787(1878), sestavený Květoslavou DVOŘÁKOVOU.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Tamtéž.

3.3. Obsahový rozbor a vyhodnocení písemností

Edici tvoří jeden druh dokumentů, rukopisná korespondence, téměř výhradně od jednoho původce a určené jednomu adresátovi,⁶⁹ vymezená lety 1545 a 1548.⁷⁰

Korespondence se bohužel zachovala téměř výhradně jednostranná, a sice odeslané dopisy města Českých Budějovic na Hlubokou, zaznamenané v městském kopiáři písařem Janem Petříkem. Zpracovány jsou všechny, které se v *Knize konceptů*, vedené do roku 1550, vyskytují. Kopiáře následující, které jsem zkoumala kvůli potvrzení data smrti Bohunky z Pernštejna ještě pro léta 1550 – 1552, již žádný dopis do jejich rukou neobsahují.

Co se týká formy jednotlivých zápisů v kopiáři, následují za sebou v chronologickém pořadí podle data sestavení, respektive odeslání listu. V záhlaví po titulatuře adresáta a nezbytných zdvořilostních obratech následuje vlastní text a pokud je předmětem dopisu prosba nebo žádost, i vyjádření naděje v brzké a kladné vyřízení. List uzavírá místo sepsání, datum a jméno odesílatele: datace podle dobových zvyklostí, tedy jako konkrétní den v týdnu, vztahující se zpravidla k církevnímu svátku. Letopočty jsou až na výjimky výhradně pomocí římských číslic a bez udání roku „...Datum v Budějovicích v pátek před svatým Prokopem, léta uts. XLV...“ Zhruba v první polovině kopiáře jsou listy datovány ještě v záhlaví vlevo od titulatury dnem a měsícem, někdy i rokem: tento údaj ale podle typu písma a odlišného inkoustu asi nepochází z pera Jana Petříka, ale z dob pozdějších.

Pokud následují další dopisy pro stejného adresáta bezprostředně po sobě na jedné straně kopiáře, mají titulaturu zkrácenou, výjimečně chybí úplně, stejně tak se titul odesílatele zkracuje na pouhé „...purgmistr uts...“ a v několika případech chybí také datum.

Nejčastěji se však lze setkat s dopisy, stojícími samostatně. Takové sdělení začíná po titulatuře ustálenou a až na detaily stále stejnou formulí „...Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, vaší milosti služby naše povolné s vinšováním zdraví i jiného všeho dobrého rádi přejem (či vzkazujem)...“

Oslovení *urozený pane, pane - urozená paní, paní* sloužilo v raném novověku ke zdůraznění společenského postavení adresáta a nárok na toto „zdvojené“ spojení měl pouze

⁶⁹ Převážná většina informací pochází z Petříkova kopiáře a pro objasnění některých dopisů byly použity další doplňující písemné záznamy z budějovických městských knih, vztahující se k danému tématu, viz. spor mezi Českými Budějovicemi a Bohunkou z Pernštejna o les Světlík.

⁷⁰ Dopisy Budějovic na Hlubokou (rovněž tak dochované odpovědi) pocházejí z období červenec 1545 – únor 1548, nejstarší doplňující pramen (resp. jeho původní datace, protože se jedná o opis z pamětní knihy) pak z roku 1466 (majestát krále Jiřího z Poděbrad pro Ondřeje Puklice ze Vztuh).

vyšší šlechtic. Stejně tak titul *Vaše Milosti (Jeho Milost, Její Milost)*, který byl jako velmi uctivý výslovně určen pouze příslušníkům těch nejvýznamnějších - starobylostí i majetkem - šlechtických rodů a měl připomínat výjimečnost svého nositele proti stupňujícím se emancipačním snahám nižší šlechty.⁷¹

Také obě odpovědi Bohunky se nesou v podobném duchu včetně době odpovídajícího oslovení „... *Moudrejm a opatrnejm pánuom purkmistru a radě města Budějovic Českých, přáteluom a sousedům mým milým...*“

Všechny dopisy jsou psány česky, kultivovaným jazykem, s minimem archaismů.

Obsahem dopisů budějovické městské rady, většinou stručných a věnovaných obvykle jednomu tématu, jsou převážně běžné záležitosti hospodářské, finanční či poddanské⁷² a z textu lze vyčíst, že často reagovaly na došlá psaní Bohunky z Pernštejna, která byla pravděpodobně podobného rázu.⁷³ Zajímavé je, že se jedná o diplomatický písemný styk městské správy s dámou, což není příliš obvyklé – alespoň v Petříkově kopiáři se vyskytuje minimálně a obvykle jsou to listy představitelkám církve, např. krumlovské abatyši.

Za pozornost mezi jinak běžnými událostmi stojí poměrně dlouhodobý spor města Budějovice s Bohunkou o právo k užívání lesních pozemků.⁷⁴ Proto edice obsahuje rovněž přepis několika doplňujících zápisů tak jak byly zaznamenány písařem Janem Petříkem, neboť se tohoto sporu přímo týkají a ukazují, jak Budějovice – přesvědčeny o svém právu a vědomy si svého postavení a podpory krále – svou rozepří nakonec řešily přímo intervencí u své vrchnosti – panovníka - ⁷⁵ který možná jen jako symbolický projev královské moci, rozhodl v jejich prospěch.⁷⁶ Tyto doplňky, související s daným problémem, jsou vloženy na konec editované korespondence tak, aby chronologicky navazovaly a ze znění bylo zřejmé, jak se příběh vyvíjel a jak skončil.

⁷¹ Blíže k titulatuře jako symbolu společenského postavení např. Václav BŮŽEK a kol., *Věk urozených. Šlechta v českých zemích na prahu novověku*, Praha – Litomyšl 2002, s. 45.

⁷² Podrobněji k obsahu v přehledech v závěru této kapitoly.

⁷³ Jak už bylo dříve zmíněno, dvorské povinnosti Ondřeje Ungnada a s nimi spojená nepřítomnost na panství byly nejspíš důvodem, proč se město Budějovice písemně obracelo na jeho manželku. Dopisů adresovaných Ondřeji Ungnadovi (a podobně tématicky zaměřených) je ve sledovaném období červenec 1545 – únor 1548 minimum, po únoru 1548 je však výhradním adresátem on sám. Dosvědčuje to jak zkoumaný konceptář, tak i konceptáře z let následujících. To také mluví pro datum úmrtí, kladené P. Vorlem do roku 1548, namísto dříve uváděného roku 1551.

⁷⁴ Les Světlík poblíž Hluboké.

⁷⁵ Zde už druhou stranou, se kterou panovník prostřednictvím svého písaře jedná, není pouze paní Bohunka, až z Pernštejnů, nárokující si kus lesa poblíž svého panství, ale rovněž její manžel a pán jako zástupce panství Hluboká.

⁷⁶ Příkaz Ferdinanda Bohunce z Pernštejna lze najít i v *Registrech listuov poselacích* Místodržitelského archivu Koruny české, viz. Archiv Český XX., Praha 1902, s. 243, č. 395.

„Případ les Světlík“ je nejrozsáhlejším a zřejmě nejdůležitějším námětem korespondence, takže se o něm zmíním podrobněji; je však pouze malou částí komplikovaných jednání o nároky na pozemkový majetek mezi Českými Budějovicemi a Janem Ekhartem z Urtvínovic (či Ortvínovic).⁷⁷ Když na scénu vstoupil další aktér – hlubocká vrchnost, zastoupená Bohunkou z Pernštejna – stala se pře o Světlík po určitý čas také hlavním bodem písemného styku Budějovic a Hluboké. Další zde předložené informace se proto týkají pokud možno pouze tohoto problému.

Roku 1466 král Jiří z Poděbrad majestátem daroval za věrné služby Ondřeji Puklicovi ze Vztuh dva lány lesu Světlíka;⁷⁸ roku 1502 dědička Ondřeje Puklice, Johanna ze Vztuh, dobrou vůlí odkazuje svůj celý majetek včetně těchto pozemků svému manželu Linhartu Ekhartovi a dědicům. Dotyčný Linhart roku 1530 les Světlík spolu s jinými nemovitostmi prodal městu České Budějovice, které jej začalo na tomto základě užívat: potud *Knihá červená*. Zanedlouho již *Knihá pamětní* zaznamenává spor, který se rozpoutal, neboť syn Linharta Ekarta, Jan Ekhart, otcův odkaz napadl jako protiprávní a po pohnání Budějovic k zemskému soudu se mu podařilo mezi lety 1540 – 1543 pozemkový majetek získat zpět – aby sporné vsi s přilehlými pozemky městu Budějovice opět vzápětí prodal.⁷⁹ Les Světlík už ale městu, které si právo k němu osobovalo na základě předchozí držby, prodán nebyl a zřejmě zástavní smlouvou Jana Ekarta se ocitl v držení hlubockého panství, ke kterému místně přiléhal. Odtud tedy pramení spor mezi Hlubokou a Budějovicemi a je pravděpodobné, že pokud by Bohunka z Pernštejna reagovala na prosby města poněkud příznivěji a obě strany se dohodly na rozumném užívání, k zásahu panovníka a odprodeji Světlíku do vlastnictví Budějovic by nedošlo.

Dalším listováním v *Knize konceptů* se můžeme přesvědčit, že kopiář, respektive úřad městského písaře, sloužily nejen potřebám města samotného, ale využívaly je i osoby mimo okruh města, zřejmě právě z důvodu poskytování „profesionálních služeb“ nebo prostě kvůli vlastní negramotnosti či stylistické neobratnosti při písemném styku s významným adresátem.⁸⁰

Ve styku s hlubockou vrchností město nezřídka vystupuje jako přímluvce svých poddaných a vlastní autoritou zaštiťuje jejich žádosti a prosby (nejčastěji ve finančních a dědických

⁷⁷ Více se průběhu majetkového sporu Budějovic a Jana Ekarta věnují obě výše uvedené pamětní knihy, kdy Jan Petřík obšírně informuje o jednotlivých krocích obou zúčastněných stran, stejně jako o výsledcích příslušných soudních jednání, která se kvůli pozemkům vedla.

⁷⁸ František BENEŠ, *Postoj Českých Budějovic ke králi Jiřímu z Poděbrad v letech 1465 – 1471*, JSH 37, 1968, s. 57n.

⁷⁹ František KAVKA, *Městské hospodářství Českých Budějovic v letech 1496 – 1570*, JSH 34, 1965, s. 31n.

⁸⁰ Viz. např. zde citovaný dopis pana Jana Ekarta Bohunce z Pernštejna č. 7 Dodatků této edice.

záležitostech) „...poddaný člověk náš nás za přímluvné psaní požádal, kdež my za něj se přimlouvajíc, Vaší Milosti prosíme...“, „...I té jsme víry k Vaší Milosti, že mu přímluvy naší užiti dáti ráčíte, jakož bychom i my ku poddaným Vaší Milosti v věci podobné se zachovati chtěli...“⁸¹

Často se v dopisech objevuje připomínka susedství jako důležitého fenoménu, který je nutno oboustranně brát v úvahu „...my dle dobrého susedství přátelsky žádáme...“, „...poněvadž tak v blízkém susedství jedni druhým přisedíme, že se to z žádné jiné příčiny neděje, než pro zachování dobrého susedství...“, a tak i v dopisech nepříliš vstřícných je ostřejší tón budějovických zmírněn obvykle připomínkou „dobrého susedství“, případně odvoláním na dobré vztahy s „Jeho Milostí, pánem“.

Na „Jeho Milost, pána“, případně „Jeho Milost královskou“ se budějovičtí odvolávají i v „zapeklitějších“ případech, kdy mají pocit, že je jim snad nějaký jejich nárok upírán „...přítom i milostivé napomenutí krále Jeho Milosti posíláme...“, „...jak jsme to i na pána, Jeho Milost, nedávno u nás v městě vznášeli, kdež jest laskavou přípověď učiniti ráčil...“ Dá se tady možná mezi řádky vyčíst i sebevědomí královského města které, vědomo si svého privilegovaného postavení, jedná s Bohunkou jako rovný s rovným - a občas i, ne snad s despektem, ale přece jen maličko svrchu připomíná, je ženou toho pána, který rozhoduje a slibuje. Nicméně zakončení dopisů je vždy stále a formálně a zdvořile připomíná nutnost vzájemného respektování susedských vztahů.

Vznáší - li budějovičtí nějaký požadavek materiálního rázu, neopomenou připojit doušku o svém bezodkladném zaplacení a obrací-li se s jakoukoliv prosbou, následuje vždy podobně stylizovaný dovětek „...jakož i my v věci podobné k vůli vaší milosti též učiniti chtěli...“

Obě vrchnosti jsou velmi opatrné, dojde-li na otázky majetkové, vyzdvihována je neustálá péče o zachování držby i pro „budoucí“; výraznější je to ze strany hlubocké a krásný příklad starosti o „udržení peněz“ uvnitř panství je v listu Bohunky č. 14 „... neb znáte dobře, že jeden každý obmejšlí užitek statku svého jakž nejlépe zná...“

Celá edice obsahuje 52 dokumentů. Bylo zpracováno 43 dopisů, odeslaných městem České Budějovice na Hlubokou, 2 dopisy z Hluboké došlé a 7 ukázek doplňujících.

⁸¹ Stejně tak se stává do role starostlivého ochránce svých poddaných i Bohunka, jak naznačují přímo její listy nebo jejich odraz v odpovědích Budějovic.

Rozdělení

I. Listy podle obsahu:

Věci, týkající se obecního zájmu a potřeby, výběru mýta, prodeje pozemků, údržby a ochrany cest.....13

Záležitosti poddanské, vydání zadržovaného dědictví, zaopatření přestárých.....6

Propouštění poddaných obou stran včetně jejich majetku „...*cožby mu spravedlivě náleželo propustiti a vejhost dáti ráčíte...*“, buď pouze žádosti nebo dopisy přímo charakteru zhostných listů.....9

Dluhy, pohledávky Hluboké i Českých Budějovic za poddanými i samotných poddaných mezi sebou.....6

Trestní záležitosti, krádeže, násilí, nedovolené podnikání, mordy.....11

II. Listy podle četnosti:

rok 1545.....3

rok 1546.....19

rok 1547.....13

rok 1548.....10

Ediční poznámky

Zpracování se řídilo současnými pravidly transkripce českých textů,⁸² všechny editované dokumenty jsou v úplném znění⁸³ a jsou seřazeny chronologicky, aby šlo sledovat případnou návaznost či zpětnou vazbu.

Zásahy formou doplnění do textu jsou označeny hranatými závorkami. V ojedinělých případech bylo doplněno místo vzniku písemnosti, datum a odesílatel, pokud údaje v původním textu chyběly, avšak z kontextu byly zřejmé. Všechny zkratky a zkratková slova jsou rozepsány v hranatých závorkách.

Interpunkce byla doplněna při zachování významu textu dle současného pravopisu, psaní předložek upraveno podle současného pravopisu.

⁸² Ivan Štoviček, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002.

⁸³ Všechny dokumenty jsou v plném znění tak, jak jsou zapsány v městských knihách kromě odkazu Jonanny ze Vztuh, kde je pro velký rozsah materiálu vybraná pouze pasáž, mající přímý vztah ke zkoumanému problému, viz. č. 5 Dodatku k edici.

Římské číslice, udávající počet v textu byly přepsány arabsky, římské číslice v letopočtech ponechány podle originálu, chybějící tisíciletí a staletí u arabského datování byla doplněna v hranatých závorkách. Datace dokumentů byla stanovena dle údajů z textu pomocí chronologických tabulek.⁸⁴

Psaní velkých písmen bylo přizpůsobeno dnešní normě, u zdvořilostního oslovení panovníka nebo šlechtice je použito velké písmeno (Její Milost, Jeho Milost královská).

Grafémy a digrafy byly přepsány podle novodobé normy⁸⁵ při zachování funkce a významu textu, zdvojené souhlásky byly odstraněny (radda), aspirované *th*, *lh* v českých slovech odstraněno (letha), písmena *ss* i u vlastních jmen přepsána jako *š*, neboť se tak vyslovují (Russak). Ponecháno bylo psaní protetického *j*, zachováno bylo psaní *sem*, *sou* a dalších zvláštností, odrážejících dobovou autenticitu jazyka.

Ukázky z kopiáře jsou evidovány podle stránkování, kterými byly listy označeny pro účely fotodokumentace na mikrofilm. Ukázky z *Knihy červené* a *Knihy pamětní* jsou evidovány podle čísel folií.

V rejstřících jsou jména osob a názvy lokalit, zmiňované v korespondenci, rozepsány podrobněji než ostatní názvy a jména; číslo za názvem značí stránku. V rejstřících nejsou uváděna čísla stran u jména Bohunka z Pernštejna, Hluboká a České Budějovice kvůli jejich výskytu ve všech listech edice.

Názvy kapitol, věnovaných dějinám správy Českých Budějovic, Bohunce z Pernštejna a Janu Petříkovi jsou doplněny fotokopiiemi podpisů z *Knihy listův poselacích* a z dopisu Bohunky do Budějovic.

⁸⁴ Gustav Friedrich, *Rukověť křesťanské chronologie*, Praha – Litomyšl 1997.

⁸⁵ Ivan Šťovíček, *Zásady*, s. 55n.

3.4. **Urozená paní, paní nám milostivě příznivá. Z knihy listův
poselacích, jakož i odpovědi došlé purgmistru a radě města
Budějovic Českých**

1

1545, červenec 3. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštajna, aby rychtáři z Bavorovic nařídila vydání dědictví po rodičích Alžbětě, bývalé poddané hlubockého panství, která se vdala do Budějovic a připomínají, že už jednou bylo pánem z Hluboké nařizeno vydání, ale že dědictví je dosud neprávem zadržováno.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Mil]o[s]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, Vaší [Milos]ti služby naše povolné s vinšováním zdraví i jiného vše[ho] dobré[ho] vzkazujem. Milostivá paní, Jíra, poddaný člo[vě]k náš ze Čtyř Dvoruov, ukazatel listu tohoto, zpravuje nás, kterak Alžběta, manželka jeho, duocastku svého ještě jmá po rodičích svých 3 kopy 40 grošů v Bavorovicích u nějakého Kopajšky, tu V[aší Milos]ti poddaného a když předešle o tom víc bylo Jeho [Milos]ti pánu psaní učiněno, uráčil j[es]t o tom rozkázati, aby jí vydáno bylo. Ale však j[es]t se tam stavila, za jakous příčinou nic jí dáno není. Že by se z panství k nám vdala, nás v to[m] k V[aší Milos]ti za přímluvné psaní žádajíc. I milostivá paní, po[něva]dž předešlé rozkázání, aby jí bylo vydáno, aby jí pak to jmělo zdržováno býti, za tou příčinou, že se z panství vdala. P[oněva]dž my takovouž mírou žádně[mu] nic nezadržujem, protož V[aší Milo]sti žádáme, že ráčíte rozkázati rychtáři bavorovské[m]u, aby též Alžbětě to, což jí sp[ravedliv]ě vystává, položeno a vydáno bylo, jakož bycho[m] i my v podobné věci k V[aší Milos]ti též se ukázati chtěli. Dat[um] v Budějo[vic]ích v pátek před s[va]tý[m] Prokopem, léta uts. XLV. Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův posílajících od léta 1538 až do léta 1550, strana 364 – dále jen Kniha listův a konceptův..., Státní okresní archiv České Budějovice – dále jen SOKA Č. Budějovice, fond Archiv města České Budějovice – dále jen AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1545, říjen 22. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna, že na její žádost vydávají výhost Polině, poddané Budějovic, a to i přes to, že se vdala na hlubocké panství bez vědomí města a připomínají, že tak činí jen z dobrých sousedských vztahů.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Mil]o[s]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, Vaší [Milos]ti služby naše s vinšování[m] zdraví i jiného vše[h]o dobré[h]o vz[kazu]je[m]. Milostivá paní, psaní, které jste nám [o] Polinu, dceru Keyrovu, z Vrbné[h]o, kteráž se na panst[v]í V[aší Milos]ti do Zbudova vdala, učiniti ráčili, abycho[m] jí V[aší Milos]ti i s tím, ač by jí co sp[ravedliv]ě náleželo propustili. I v pravdě, že nad tím nemalú těžkost jmáme, že ona tak bez vědomí naše[h]o jsúc, sňatek se j[es]t vdala, že bycho[m] slušně příčinu k ní jměli. Ale však dle dobré[h]o sousedst[v]í V[aší Milos]ti jí touž Polinu i s tím, ač by jí co sp[ravedliv]ě náleželo, spouštíme a naděje jsúc, ač by se kdy taková věc při V[aší Milos]ti zběhla, že na žádost naši též se k nám přátelsky ukázati ráčíte.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v čtvrtek po s[vaté] pan[n]ě Voršile léta uts. XLV.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 372, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1545, říjen 22. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o postoupení lesa Světlíku, poukazují na své právo na tento les, odvolávají se na královský majestát a dobré přátelství a navrhují Bohunce z Pernštejna sumu a způsob platby.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Mil]o[s]ti uts.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, Vaší [Milos]ti služby naše s vinšování[m] uts.

Milostivá paní, za to jmáme, že V[aší Milos]ti tajno není, kterak pan Jan Ekhart na nás soudem obdržel dva lány lesa v Světlíku, za něž otec je[h]o od nás peníze přijal, na kterýž od krále Jiří slavné paměti majestát dán jest Vondřejovi Puklicovi s vejplatou ve sto kopách grošů. My pak hned po témž rozsudku Jich [Milos]tí z soudu zemského jsme so[b]ě od krále, Jeho [Milos]ti, vejplatu zjednali, ale

pro brzký odjezd v pašije nyní minulé krále, Je[h]o Milosti, též povolení nemohlo se v kanceláři vykonati. Až ted' nyní přítomnost Jeho [Milos]ti královské o nynějším sněmu v Praze, když se pane[m] kancléřem o tom zmínka byla, oznámili jsme, že s povolení[m] Jich[Milos]tí, největších pánuov úřednikuov a soudcí zemských, ráčíte téhož Světliku v držení býti, i vidělo se nám dle dobré[h]o přátelství, který od V[áší Milos]ti poznáváme, najprv o to s V[áší Milos]tí rozmluviti, poně[va]dž se uznává, že to[h]o potřebovati neráčíte. Pokud by vuole V[áší Milos]ti byla, nám těch dvou lánuov lesu zapsa[n]ých na týž zpuosob, jak to[h]o v držení býti ráčíte, k obci dopříti. A my bycho[m] V[áší Milos]ti na těch 100 kop grošů českých, kterýž od V[áší Milos]ti očekáváme, dodali v pátek sumy, totiž 40 kop grošů českých, tak jak týž zápis v sobě obsahuje. A tedy, že by se nám poněkud útrat umenšilo. I té víry k V[áší Milos]ti jsme, po[něva]dž (jak dotčeno) bez to[h]o býti V[áše Milos]t může, že nám k obci téhož Světliku příti ráčíte. A my zase všeliké přátelství k V[áší Milos]ti hotový jsme skutečně zachovati.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v čtvr[te]k po s[vaté] pan[n]ě Voršile uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 373, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

4

1546, leden 16. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o výhost pro Albrechta, bývalého poddaného města, který se přiženil na hlubocké panství a který se po smrti manželky chce vrátit zpět do Budějovic.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše povolné s vinšování[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m]. Albrecht, poddaný nevyhoštěný člo[věk] náš z Strubce, ukazatel listu tohoto, přiženil se na grunt V[áší Milos]ti v Huorách a tu za některý čas byl nyní pak po smrti manželky grunt ten j[es]t prodal a hodným člověkem osadil, chtíc se na gru[n]tích městských zas v Rožnově, kdež j[est] so[b]ě koupil, býti, protož V[áší Milos]ti žádáme, což by mu tu pod V[áší Milos]tí spr[a]vedlivě náleželo, že mu to propustiti a vydati rozkázati ráčíte, jakož by i my v věci podobné k vuoli V[áší Milos]ti též učiniti chtěli.

Dat[um] v Budějovicích v sobotu p[ře]d s[vat]ý[m] Antoníne[m] 1546.

(Kniha listův a konceptův..., strana 391, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, březen 16. České Budějovice

Purkmistr města Českých Budějovic žádá Bohunku z Pernštejna o propuštění poddaného Šebestiána z Bavorovic, který se chce usadit v Budějovicích.

Urozené paní paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příz[niv]á, V[aší Milos]ti zdraví i jiného vše[h]o dobréh[o] rádi přeje[m]. Šebestián, poddaný V[aší Milos]ti z Bavorovic, stojí v trhu, chtíc sobě grunth kúpiti při městě naše[m]. Ale po[něva]dž j[es]t poddaný člo[vě]k V[aší Milos]ti nevyhoštěný, nás j[es]t za přímluvné psaní požádal. Kdež my za něj se přimlouvajíc, V[aší Milos]ti žádáme, že nám téhož Šebestiána z člověčenství a všeliké poddanosti i s tím, což by mu sp[ra]vedlivě náleželo, propustiti a vejhost na něj dáti ráčíte. Jakož bycho[m] i my k vuoli V[aší Milos]ti v věci podobné volný se najíti dáti chtěli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý po s[va]tém Longinu léta uts.XLVI.

Purg[mist]r.

(Kniha listův a konceptův..., strana 407, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, duben 13. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna, že její dlužník Stropuc není přítomen ve městě, ale jakmile se vrátí, bude o dluh upomenut.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazuje[m], urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti zdraví i jiného všeho dobrého rádi přejem. Kdež nám ráčíte psáti o dluh Honza Stropuce, obyvatele m[ě]sta naše[h]o, kterýž j[es]t V[aší Milos]ti před rokem zpraviti jměl, aby k záplatě přidržán byl, i V[aší Milos]ti oznamujem, že ode dvou neděl ho doma není. Než bude-li tak brzy doma, psaní Vaší [Milos]ti chceme jemu oznámiti.

Dat[um] v Buděj[ovicí]ch v úterý po sv[at]ým Tiburcim léta uts. XLVI. Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 415, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, duben 13. České Budějovice

Purkmistr a město České Budějovice upomínají Bohunku z Pernštejna, připomínají svůj předchozí dopis na který nedostali odpověď, a opět žádají o výhost pro Šebestiána, hlubockého poddaného z Bavorovic.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiného všeho dobrého rádi přejem. Učinili jsme V[áší Milos]ti psaní na žádost Šebestiána, V[áší Milos]ti poddané[h]o z Bavorovic, že by se při m[ěs]tě našem osaditi chtěl, žádajíc, abyšte nám ho z člověčenství, i s tím, což by mu spravedlivě náleželo, propustiti ráčili. Ale až posavad žádná nám odpověď na psaní naše dána není. I poněvadž on vždy toho úmyslu j[es]t a v trhu stojí, ještě jakž prve, tak i nyní V[áší Milos]ti žádáme, že nám téhož Šebestiána s spravedlností jeho propustiti a vejhost na něj dáti ráčíte, tak jak i prve bývalo. Jakož pak i my v věci podobné k V[áší Milos]ti volný se najíti dáváme.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý před s[va]tý[m] Tiburcim léta uts. XLVI.

Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptů..., strana 414, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, duben 30. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o příkaz pro uvolnění dědictví po manželovi, které je jí již dlouho zadržováno, pro budějovickou poddanou Juru Jilkovou.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Služ[b]u svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Milostivá paní, Jura Jilková, kmetičná naše z České Vrbné, ukazatel listu tohoto, zpravuje nás, kterak by jměla dluhu spravedlivého peněz gruntovních 17 kop grošů po nebožtíkovi Jilkovi, manželu svém, na dvoře Urbana Škerlovce syna v Hrdějicích, a že po častém napomínání od [h]o drahně let není než jedna kopa grošů jí daná za příčinou, že by nějakým sirotkuom dílové jich prve vypravený býti jměli. Nás v to[m] za přimluvné psaní požádavši.

I poněvadž nyní týž Urban j[es]t peněz gruntovných 8 kop grošů položil, které by též Juře spravedlivě náležeti jměly, V[aší Milos]ti žádáme, že o to[m] poručení učiniti ráčíte, aby ty peníze jí kmetičné naší vydaný byly, takž jakž i my k přímluvě V[aší Milos]ti poddaným lidem V[aší Milos]ti vydáváme. Dat[um] v Bud[ějovicích] v pátek před sv[a]tý[mi] Filipem a Jakube[m], apoštoly Božími, léta uts.XLVI.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 416, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

9

1546, červenec 6. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o zakročení v případě krádeže sena, které se údajně dopustili hlubočí poddaní na pozemcích mnichů budějovického kláštera.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti zdraví i jiné[h]o všeho dobrého rádi přejem. Bratří z kláštera města naše[h]o vznesli na nás, kterak dne včerejší[h]o lidé poddaní V[aší Milos]ti, z Hardějic z louky, bez vuole a vědomí jich, pobrali jim veliký dva vozy sena v kupách již sušené[h]o. Poto[m], nemohši ho volně odvézti, překládli i na třetí vuoz, takovou moc pod řadem i právem v zemi pokojně učinivši. I poněvadž od krále, Jeho M[ilos]ti, bratří téhož kláštera s jich příslušenství[m] jsou nám poručeny a oni nás za ochranu žádají, my dle dobrého sousedství přátelsky žádáme, že seno to vozy vzaté lidem poddaný[m] V[aší Milos]ti v Hardějicích rozkázati ráčíte, aby zas navrátili a neb se s týmiž bratřími umluvili. Neb sami ráčíte toho povážiti, co takovou věc v sobě zavírá, kdyby jeden před druhým s statkem svým neměl bezpečen býti. I té víry jsme, že týmž bratřím, aby se náprava stala od lidí V[aší Milos]ti, že rozkázati ráčíte. Pakli by se to nestalo, a oni čeho víc na nás požádali, slušně bycho[m] jich v to[m] opustiti nemohli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý po s[va]jté[m] Prokopu léta uts. XLVI.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 432, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, červenec 20. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic piší Bohunce z Pernštejna kvůli penězům, které by snad měl dlužit budějovický městský písař Jan Petřík hlubockému panství za dva roky starou dodávku ryb, a sdělují, že na základě písařova vysvětlení v této záležitosti nemohou prozatím nic dalšího udělat.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiného všeho dobréh[ho] rádi přejem. Psaní, které jste nám učiniti ráčili o Jana, radního písaře naše[h]o, že by V[áší Milos]ti za 4 žbery kapruov po 3 kopách grošů dlužen býti jměl, to jsme mu předložili i dává tuto zp[rá]vu: že teď budou dvě letí na podzim, poslal mu pan Mikuláš Humpolec fůru ryb, on pak s rybami se neobírajíc ani haltěře k to[m]u nemaje, pustil j[es]t je Hans Stropucovi, kterýžto Stropuc za ty ryby pa[n]u Mikulášovi Humpolcovi peníze zpravil, pravíc, že o to[m] týž pan Mikuláš touž zprávu dáti muože. A od té doby že j[es]t on Jan za ty ryby od žádnéh[ho] napomínán nebyl až dobře přes rok teď vo Masopustě nyní minulém, pravíc tak, kdyby ten dluh zpraven nebyl, že by o to prve napomenut byl. A že by ani tím dluhem tak dlouho V[áší Milos]ti prodlévati nechtěl. I po[něva]dž on zpravuje, že by ten dluh jměl zaplacen býti, na tento čas k jiném[mu] jeho přidržeti nemuožem.

Dat[um] v Budějo[vic]ch v úterý p[ře]d s[vatou] Máří Majdalenú léta uts. XLVI.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]š[ta] Bud[ějovic]Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 434, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, červenec 20. České Budějovice

Jan Petřík, písař budějovický, osobně píše Bohunce z Pernštejna kvůli záležitosti svého údajného dluhu za ryby a vysvětluje, že tak činí, protože chce sám celou záležitost objasnit také ze svého hlediska a vyvrátit tak pomluvy, kterými se cítí dotčen, a poukazuje také na úctu, kterou vždy hlubockým pánům zachovával.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké uts., Její [Milos]ti, paní mně milostivě příznivé.

Urozená paní, paní mně milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby své povolné s vinšováním zdraví i jiného všeho dobrého vzkazuji. Milostivá paní, j[es]t mi okázáno psaní V[áší Milos]ti o dluh za ryby, na kteréž páni moji V[áší Milos]ti odpo[vě]ď dávají. Než tohoto jsem sám od sebe pomnutí nemohl, že v témž psaní stojí, když jsem o ten dluh napomenut byl, že jsem ještě i nějaké posmišky z toho jměl. Ješto V[áše Milos]ti mne v to[m] znáti ráčíte, kdež jsem po ty všechny časy Jeho [Milos]ti pá[n]u a neb V[áší Milos]ti službami svými jakú povolnost ukázati mohl, že jse[m] vždy rád jměl i ještě jmíti chci, protož V[áší Milos]ti prosím, kdož j[es]t tu zprávu o mně dal, že tomu místa u sebe dávati neráčíte. A Buoh mi toho nedaj, abych co kdy posměšné[h]o proti V[áší Milos]ti dopustiti se jměl. Než toliko Štěpánovi písaři tu jse[m] zprávu dával, jakž samo v sobě j[es]t. A když po druhé v prvšie se mnou o to[m] mluvil, řekl jsem, nechce-li to[m]u místa dáti, že by ten dluh zpraven byl, aby na mne rychtáři psaní posláno bylo. A tu já bych před rychtáře Stropuce obešlý to pokázal, že ten dluh zaplacen jest. Ale toho se j[es]t nestalo, až v to[m] Stropuc odjel. Ješto kdybych já byl o to napomenut, dokud Stropuc v městě byl, nebylo by třeba tohoto zaneprázdnování nebo já bych tak dlouho dlužen nezuostal. A já teď nyní jmaje dodati těch 7 kop podle kšaftu kněze Valentina, faráře Hosínské[h]o, zvědév o Štěpánkovi že j[es]t v městě, sám jsem k ně[m]u do hospody poslal, že j[es]t k mně přišel a ty peníze vzal. Také žena má j[es]t Štěpánkovi, písaři V[áší Milos]ti, dnes 8 kop grošů za dvě kopy štiček dala, je[š]to j[es]t se nadála, že jí v rovnosti tak jak i jiným se dají. Ale po[něva]dž se V[áší Milos]ti nevidí nic z toho spustiti, i tak j[es]t, že zúplna zaplatila po 4 kopách, ješto sama některé po 14 a některé po 16 prodávala a 29 jich zhynulo. I což z toho jmá učiniti, než pá[n]u Bohu poručiti. Neb by sobě pro některú kopu V[áší Milos]ti nerada tratila. Dat[um] v Budějo[vic]ich v úterý před s[vatou] Máří Magdalénou léta uts. XLVI. Jan Petřík, radní písař v Budějo[vic]ich Českých.

(Kniha listův a konceptův..., strana 435, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

12

1546, červenec 28. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic zpravují Bohunku z Pernštejna o dalších krocích, které učinili v záležitosti dluhu za ryby, týkajícího se městského písaře Jana Petříka.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiného vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Psaní, které jste nám učiniti ráčili o Jana, radního písaře naše[h]o, že by V[áší Milos]ti za fůru ryb dlužen býti jměl, to jsme je[m]u předložili, kterýžto praví, že mimo

předešlú odpo[vě]ď jiné Vaší [Milos]ti dání neví. A po[něva]dž v psaní V[aší Milos]ti postaveno j[es]t, že psaní naše pa[n]u Mikulášovi Humpolcovi od V[aší Milos]ti j[es]t ukázáno, k to[m]u praví, když se pane[m] Mikulášem o to rozmluví, pokudž za potřebné uzná, že V[aší Milos]ti odpověď bude dána. I mimo takové jeho slušné podání nemáme na tento čas, k čemu bychom ho přidržeti jměli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v středu po s[va]t[é]m] Jakubu apoštolu božím, léta uts. XLVI.

Purg[mist]r a rada m[ěs]ta Budě[jovi]c Čes[ký]ch

(Kniha listův a konceptův..., strana 436, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

13

1546, červenec 31. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o prodej dřeva pro obecní potřeby města.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Službu svou vz[kazujem], urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Vaší [Milos]ti žádáme, že ráčíte poručiti pod zprávou Chvalšinského, v lesíku Vaší [Milos]ti nám k obecní potřebě prodati dvadceť kmenuov buď sosnových neb jedlových, jaké by se k té potřebě najíti mohly. A my záplatou V[aší Milos]ti prodlévati nechceme.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v sobotu po sv[at]é[m] Jakubu, apoštolu Božím XLVI.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 439, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

14

1546, srpen 27. Hluboká

Bohunka z Pernštejna odepisuje purkmistrovi a radě města České Budějovice na jejich žádost o prodej lesu Světlika; s odvoláním na svou zodpovědnost za uchování majetku příštím generacím tento prodej odmítá. V druhé části dopisu odpovídá zřejmě na předchozí dopisy z Budějovic, korespondence podobného obsahu ale v kopiáři není uvedena..

Moudrej[m] a opatnej[m] pánuom purkmistru a radě města Budějovic Českých,

přátelům a sousedům svým milým.

Moudří a opatrní přátelé a sousedé moji milí.

Dne věrejšího osoby vyslané z prostředku Vašeho ke mně jsou od Vás vyslaný, na mně vznešení a oznámení jsou učinili, kterak byste od Jeho královské Mi[los]ti list míti a sobě i obci Vaší zjednati měli na vejplatu dvou lánův lesu Světlíka s jeho příslušenstvím, kderž sem já od pana Jana Ekhearta vyplatila a k zámku Hluboké připojila. Toho na místě Vašem žádajíce, abych Vám k vobci Vaší to zase, jakž jste předešle toho v držení byli, podle takového Jeho Mi[los]ti královského dání postoupila a peníze své, což sem za to dala, zase od Vás k sobě přijala, jakž pak obšírnými slovy od nich ke mně na místě Vašem promluveno jest bylo. I v pravdě, přátelé a sousedé moji milí, žádost Vaši jsem bedlivě u sebe uvažovala a rozjíkala: i obávám jse z příčin hodných, kdybych v tom žádost Vaši naplniti mohla a Vám tohož Světlíku postoupila, abych sobě i budoucím svým v tom ublížení nečinila. Protož Vás za to žádám, že Vám to protimyslné nebude, že žádost Vaše naplněna bejti nemůže.

Přítom také vznešení jsou na místě Vašem učinili, kderak by snad zpráva Vás poněkud docházeti měla, že bych poddanejm svejm zapověděti měla, aby od Vás z města pro svejch nebrali a nekupovali. I by to tak bylo, v tom mi za zlé nemůžete, neb znáte dobře, že jeden každý obmejší užitek statku svého jakž nejlépe zná. Než což jse žen šestinedělek dotýče, toho se nevejde, abych jim toho podle slušnosti neměla dopouštěti, však když jse ke mně vo to utekú a při mně toho hledají.

Dat[um] na Hluboký v pátek po sv. Bartoloměji léta XLVI.

Bohunka z Pernštejna a na Hluboký.

(SOKA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, spisový materiál - chronologická řada, neinventarizováno)

15

1546, srpen 28. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic opět žádají Bohunku z Pernštejna o převod lesa Světlíka, opět se odvolávají na své právo na tyto pozemky, stanovené králem, a ubezpečují, že se hluboční páni nemají ani do budoucna čeho obávat, přenechají-li pozemky městu Budějovice.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazuje[m], urozená paní, paní nám milostivě přízni[v]já, V[áš]i Milos]ti zdraví i všelikého prospěchu dobr[é]ho rádi přejem. Na přátelskú žádost naši z strany povolení krále, Jeho [Milos]ti, k vejplatě dvou lánův lesa v Světlíce, kterýž od pa[na] Jana Ekhearta držeti ráčíte, odpověď

kteráž j[es]t nám dána, té jsme porozuměli. Ale však nevíme, čeho byste se tu obávati ráčili, kdybyste nám ho postúpili, abyšte so[b]ě i budúcím svým v to[m] ublížení neučinili. A protož j[eš]tě přátelská žádost naše j[es]t, že k nám podle povolení krále, Jeho [Milos]ti, v to[m] se přátelsky a sousedsky ukázati ráčíte. A pakli by co jiného v to[m] bylo, že by aneb možné, aneb náležitý, V[áš]í Milos]ti to učiniti nebylo, za to žádáme, že nám to oznámiti a ukázati ráčíte. Neb bycho[m] neradi podle téhož krále, Jeho [Milos]ti, povolení obce naší ani Vaší [Milos]ti k jaké škodě přivéstí chtěli, nýbrž pokudž možné, raději bycho[m] službami svými V[áš]í Milos]ti volný se najíti dali. Odpovědi po tomto poslu žádáme.

Dat[um] v Budějovicí]ch v sobotu po s[va]jté[m] Bartoloměji léta uts. XLVI. Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 441, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

16

1546, listopad 9. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic opět žádají Bohunku z Pernštejna o vydání lesu Světlíka a již mnohem důrazněji než dříve připomínají své právo na tyto pozemky.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milosti[v]ě příznivá a V[áš]í Milos]ti zdraví a jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přeje[m]. Jakž jsme předešle skrze posly své V[áš]í Milos]ti oznámili, že král, Jeho [Milos]t, pán náš nejmilostivější ráčil nám své milostivé povolení k výplatě dvou lánouv lesa v Světlíku dáti, žádajíc, abyšte příjmúc sumu svú, nám toho postúpiti ráčili. Jaká pak od V[áš]í Milos]ti nám j[es]t jedna i druhá odpo[vě]ď daná, to[m]u jsme vyrozuměli. Však proto nic méně, po[něva]dž takové povolení j[es]t předešlo prve, nežli jste v to vkročiti ráčili, toliko pro brzký odjezd krále, [Jeho Milos]ti, se vykonati nemohlo. Ještě V[áš]í Milos]ti přátelsky dle zacho[vá]ní dobré[h]o sousedství žádáme a přito[m] i milostivé napomenutí k[rále Jeho Milos]ti posíláme, abyšte příjmúc sumu svú, nám těch dvou lánouv lesa postupiti ráčili, neb bycho[m] v pra[v]dě neradi, aby skrze to dále nějaké outraty a zaneprázdnňování vzniknutí jmělo a dodání tohoto psaní pro nedoma bytí V[áš]í Milos]ti se j[es]t posavad prodlelo. A my se také k V[áš]í Milos]ti všelijak přátelsky a sousedsky ukázati chceme.

Dat[um] v Budějovicí]ch v úterý p[ře]d s[va]jtý[m] Martine[m] léta uts. XLVI.

Pug[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ějovic] Če[ský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 456, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, listopad 30. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic píše Bohunce z Pernštejna, že na její žádost vyšetřili krádež ručnice hlubockého poddaného Jana z Dobřejic, sdělují podrobnosti o zloději a žádají jeho potrestání.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svú vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Psaní, které jste nám učinili ráčili na zprávu Jana, syna Matoušova, poddané[h]o V[áší Milos]ti z Dobřejic, že by je[m]u ručnice s toulcem v domu je[h]o vzata a u poddané[h]o naše[h]o v Dubičné nalezena býti jměla uts., o to[m] jsme hned rychtáři naše[m]u poručení učinili, tak se j[es]t té ručnice doptal i zprávu toho jmauce, že by týž zločinec, který tu ručnici člo[vě]ku naše[m]u prodal, na zámku V[áší Milos]ti v vězení byl. Protož na žádost toho člo[vě]ka naše[h]o V[áší Milos]ti žádáme, že ráčíte poručiti, aby ten jistý zločinec vězení prost nebyl, leč by člo[vě]ku naše[m]u peníze je[h]o zas navrátil a nebo aby nám v moc naši vydán byl tak, aby člo[vě]k náš skrze něho té škody nenesl. A poddané[m]u V[áší Milos]ti ručnice ta také jmá zas navracena býti.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý den S[vatéh]o Ondřeje léta uts. XLVI.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 462, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, listopad 30. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic píše Bohunce z Pernštejna v záležitosti výběru koňského mýta a žádají o zaslání jmen těch, kteří jsou poplatku zproštěni.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přeje[m]. Psaní z strany lidí poddaných V[áší Milos]ti z Dobřejic a druhé z Munic, že by poddaní naši koňské mejto od nich bráti chtěli, jehož jste prve nedávali, j[es]t nám dodáno i zprávu toho jmáme, že by ne všickni v Municích, ale toliko devět hospodáruov (snad těch chalupníkuov), kteří někdy na zámku Hluboké hlásali, též i někteří z Dobřejic, takového mejta s koní

prázdný by bejti jměli. Že by pak jiný pod jméne[m] jich projížděli a mejta nedávali, znáti ráčíte, že jim taková věc postačiti nemuože, lečby jaké osvobození před námi ukázali. I vidí se nám za potřebné, abyšte o to[m] poručiti ráčili to vyhledati a k ná[m] odeslati, kterýž by ti hlásní byli, na něž bycho[m] my nic nové[h]o začínati nechtěli. Jiný pak aby se v to[m] chovali jako z jiných vsí V[áší Milos]ti poddaní a nám mejto náležitě platili.

Dat[um] v Buděj[ovicí]ch v úterý den s[vatéh]o Ondřeje XLVI. Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 461, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

19

1546, listopad 30. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic opětovně upomínají Bohunku z Pernštejna o odpověď na jejich žádost o postoupení lesa Světlíku, odvolávají se na dopis krále a na dobré sousedské vztahy (z kontextu je zřejmý odesílatel a datum, i když v dopise nejsou výslovně uvedeny).

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazuje[m], urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přeje[m]. Učinili jsme nedávno psaní V[áší Milos]ti o vejplatu Světlíku, přito[m] i psaní krále, Jeho [Milos]ti, j[es]t V[áší Milos]ti o touž věc od nás podáno. I j[es]t nám ústně oznámeno, že byšte po poslu svém odpo[vě]d' nám dáti ráčili, kderéžto posavad dočekati se nemohši, posla tohoto k V[áší Milos]ti naschvál pro touž odpo[vě]d' posíláme. A že tak časté psaní o touž věc V[áší Milos]ti činíme, té víry jsme, že to V[áší Milos]ti protimyslné nebude, neb znáti ráčíte, po[něva]dž tak v blízkém sousedství jedni druhý[m] přisedíme, že se to z žádné jiné příčiny neděje, než pro zachování dobré[h]o sousedství. Jakž jsme pak i té naděje, že i V[áše Milos]ti se k nám také přátelsky ukázati ráčíte.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 462, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, prosinec 1. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna, že její služebník způsobil zranění a škodu dcerce pekaře Vavřince, obyvatele Českých Budějovic a tento Vavřinec za to žádá náhradu škody (místo odeslání a odesílatel jsou zřejmí i když nejsou výslovně uvedeni).

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna uts..

Službu uts., milostivá paní, Vavřinec pekař, obyvateľ m[ěs]ta naše[h]o, vznesl na nás, kterak v úterý nyní minulý, na den s[vatéh]o Vondřeje, Griespek, služebník V[áš]i Milos[ti], jsa u nás v městě, na sáňkách se vozil a do domuov některých se s koněm obracejíc, svou vuoli provozoval. Tak kdyby děti před ním na schody a lavice neutíkaly, že by některý[m]u byl škodu učinil. Ještě na to[m] dosti nebylo, jmaje ven z brány jeti, u vezer sedělo děvčátko, dcerka téhož Vavřince, svíčky lojové prodávajíc u brány, kudyž mnozí vozové projížděly a děvčátka i svíček mījely. Jemu pak ulice tak těsnú byla, že j[es]t stolček ten s svíčkami i penězi což utržila, převrátil, a dítě sáňkami potřeb, je na zdraví obou nožiček zkazil, takže znamenitou bolestí trpěti musí. Žádajíc v to[m], aby je[m]u škoda taková nahrazena byla.

(Kniha listův a konceptův..., strana 462, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1546, prosinec 3. Hluboká

Bohunka z Pernštejna oznamuje purkmistru a radě města Českých Budějovic, že již zaslala panovníkovi své stanovisko k žádosti o odprodej Světlíku. V druhé části se vyjadřuje k dopisu Budějovic ohledně zranění, které způsobil hlubocký úředník Kizpek [v dopisech Budějovic jmenovaný jako Griezpek] dcerce pekaře Vavřince z Budějovic.

Moudrej m a opatnej m pánuom purkmistru a radě města Budějovic Českých, přátelům milým.

Moudří a opatrní přátelé milí, psaní, kteréž mi činíte s strany psaní toho, kteréž mi od Vás od Jeho [Milos]ti královské svědčící posláno jest před některou nedělí nyní minulou, tudíž také i od Vás mně podle toho druhé dodané jest bylo, na kteréžto psaní že sem poslu Vašemu oznámila, že po svém poslu odpověď dám. I vězte, že sem tak učinila a Jeho [Milos]ti královské na Jeho [Milos]ti psaní, což se téhož Světlíku, o kterejž Vy stojíte, odpověď po služebníku svém dala, kteréžto odpovědi mé Jeho

[Mil]ost královská bezpochyby vyrozuměti jest ráčila, co v sobě zavírá. A co se Jiřika Kizpeka dotejče, takové Vaše psaní, kteréž mi o něj činíte, jemu sem ukázala. Čemuž aby to tak bylo, což Vy na téhož pekaře zprávu píšete, odpírám a pravice, že jest to věc naň smyšlená, na čemž Vám sám odpověď dáti časem svým chce, kterouž se spravíte a že se jináče nejde, nežli psaní Vaše v sobě ukazuje.

Dat [um] na Hluboký v pátek před svatou pannou Barborou léta uts. XLVI.

Bohunka z Pernštejna na Hluboký

22

1546, prosinec 30. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic prosí Bohunku z Pernštejna o přimluvu ve věci vydání části dědictví po zesnulém Vítu Kolárovi, kteréžto je zadržované u hlubockého poddaného Havla, na niž by po právu měl náležet nárok jistému Wolfgangu Frelichovi, obyvateli Budějovic.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazuje[m], urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áš]i Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobrého rádi přejem. Wolfgang Frelich, bednář, obyvatel města naše[h]o, vstoupiv před nás, dožádal se vejpisu kšaftu nebožtíka Víta Kolára, kterýž u něho umřel. Přito[m] nás za přimluvné psaní k V[áš]i Milos]ti požádal, kdež my, k chudobě je[h]o prohlédajíc, k V[áš]i Milos]ti se přimlouváme, poněvadž již řečený Vít v nouzi své k témuž Wolfgangovi, jakožto pří[te]li krevní[m]u, se obrátil některé léto při něm jsa, tu svůj život skončil, s kterýmžto týž Wolfgang, jak zpravuje, nemalú práci veda, i hotovými zakládaje, stateček svojo vynaložil. Kdež pak on Vít, nemaje mu toho čím zaplatiti, dluh je[m]u spravedlivě vystávající. Jakž kšaft ukazuje, v Zahájí 24 kop grošů u Havla, ten aby sobě na roky vyzdvihoval, j[es]t poručil a odkázal. Jakož pak i slušné j[es]t, kdo komu v nouzi dobře činí, zase se odplatiti, protož V[áš]i Milos]ti prosíme, že ráčíte rozkázati témuž Havlovi, V[áš]i Milos]ti poddané[m]u v Zahájí, po[něva]dž vždy při vánocích po čtyřech kopách grošů klásti jmá, aby již témuž Wolfgangovi ty peníze položil bez všelikých odtahuov, aby on chudý člo[vě]k o to dále pracujíc, statečku svého více nenakládal. I té jsme víry k V[áš]i Milos]ti, že mu přimluvy naší užiti dáti ráčíte, jakož bych[m] i my ku poddaný[m] V[áš]i Milos]ti v věci podobné se zachovati chtěli.

Dat[um] v Budějo[vic]ích ve čtvrtek po Božím narození léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 469, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, leden 1. České Budějovice

Purkmistr a město České Budějovice žádají Bohunku z Pernštejna o výhost pro Petra Hausku a poukazují, že dotyčný již měl toto ústně slíbeno od zesnulého pána, pana Vojtěcha z Pernštejna.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzk[azu]jem, urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áš]í Milos]ti zdraví i jiného vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Petr Hauska, ukazatel listu tohoto, předstúpiv před nás zpravuje, kterak již ke třímecitna létuo[m] pod námi ve Vsi Kněžské přiveniv se, na gruntu sedí, a že od dobré paměti pána Vojtěcha z Pernštajna, Jeho [Milos]ti, ústně j[es]t z člověčenství propuštěn, ale že vejhost naň nán není. Žádal j[es]t nás k V[áš]í Milos]ti za přimluvne psaní, kdež my s ním a za něj se přimlívajíc, V[áš]í Milos]ti prosíme, po[ně]va[dž] již tolik let pod námi sedí, že nám ho k témuž záduší z člověčenství i s tím, ač by mu co na gru[n]tích V[áš]í Milos]ti spravedlivě náleželo, propustiti a vejhost na něj dáti ráčíte, jakož bych[m] i my v věci podobné na přimluvu V[áš]í Milos]ti též se ukázati chtěli.

Dat[um] v Buděj[ovic]ích v sobotu, den Nového Léta Páně uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 469, SOKA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, leden 4. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic znovu připomínají již zmiňovanou událost zranění děvčátka (viz. dopisy č. 20, 21) a navrhuji Bohunce z Pernštejna způsob, jak odčinit újmu, způsobenou hlubockým poddaným.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Službu svou vzkazujem urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áš]í Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o rádi přejem. Jakž jsme V[áš]í Milos]ti psaní učinili v pátek před s[va]tou pa[n]nú Barború nyní minulý na vznešení Vavřince pekaře, obyvatele města naše[h]o z strany dcerky je[h]o, jaká se jí škoda stala na zdraví i statečku je[h]o od pa[n]a Griespeka, V[áš]í Milos]ti služebníka. Jest nám od V[áš]í Milos]ti přátelská na to odpo[vě]ď dána s oznámením, že by týž pan Griespek sám

o to[m] chtěl také nám odpo[vě]d' dáti, kdež jest tak učinil a v pátek před Novým létem je[s]t nám list od něho do rady podán. Co pak jeho psaní v sobě zavírá, pro gru[n]tovnější vyrozumění teď ho V[aší Milos]ti příписы posíláme. Ješto se u nás snáší, že j[es]t sobě, psaní naše i zdravě rozvážíc, porozuměti mohl, odzasi [jsme] celí na[d] správú [co] se stalo tady a tak nás nebylo potřebí tak ústípně dotýkati. Ješto ode pána ani od V[aší Milos]ti ani od okolních pánův ze všech stavuov tím ničímž nikdá dotýkáni nejsme. Ukazuje nám na právo i na krále, Jeho [Milos]t. Víme dobře, že tý cesty jmáme před sebu a kdybycho[m] toho takovou potřebu uznali, věděli bycho[m] toho, kde hledati a to vše pravé užiti. Ale víc sobě jedno vážíc než druhé. Ještě jsme toto psaní V[aší Milos]ti učinili, po[něva]dž on pan Griespek v psaní své[m] k to[m]u se přiznává, že j[es]t stolček s svíčkami děvčátku i s penězi převrátil a témuž Vavřincovi škodu jeho nahradí a s ním se o lékařství dcerky jeho urovná, poně[va]dž on člo[vě]k chudý a potřebný j[es]t, se obtěžujíc, aby skrze to jednu škodu na druhú nésti jměl. I té jsme víry k V[aší Milos]ti, že toho děvčátka na je[h]o zdraví politujíc, ráčíte pa[n]u Griespekovi poručiti, aby se s tím chudý[m] člověke[m] umluvil a po druhé, chce-li se na sáňkách voziti, aby uměl koně zpraviti, jak by lidem beze škody bylo.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v pon[dě]lí po Nové[m] Létě léta páně XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] měs[ta] Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 470, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

25

1547, květen 5. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o příkaz, kterým by byly svolněny peníze po manželce, zadržované budějovickému poddanému na panství Hluboká.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše povolné vzka[zu]je[m] a V[aší Milos]ti oznamuje[m], že Mikuláše Knajsluov syn, poddaný člo[vě]k náš z Dubičné, předstoupiv před nás zpravuje, kterak po Voršile, manželce své, u fojtle v Hůrách (o čemž Kolstrigar dobře ví) je[m]u ještě mimo to, co jí prve vydáno, výstava duocastku její[h]o 15 kop. Kteréžto peníze že by již položený byly, nás, aby mu vydány byly, k V[aší Milos]ti za přímluvné psaní žádajíc. I pokudž by již ty peníze ležely, Vaší [Milos]ti žádáme, že poručiti ráčíte témuž Kolstrigarovi v Hůrách, V[aší Milos]ti poddané[m]u, aby témuž Mikulášovi po manželce je[h]o těch 15 kop vydáno bylo. I té jsme víry, že mu přímluvy naší užiti dáti ráčíte, jakož bych[m] i my v věci podobné k V[aší Milos]ti volný se najíti dáti chtěli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v středu, den s[vatéh]o Gotharta léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rada m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 539, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

26

1547, květen 10. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o prodej dřeva z hlubokých lesů pro obecní opravy.

Urozené paní paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, Vaší [Milos]ti služby své s vinšování[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m] a V[áš]i Milos]ti oznamujem, že bycho[m] lesu dubového a 30 kmenuov sosnových k obecní[m] oprávkám potřebovali. Protož V[áš]i Milos]ti žádáme, že ráčíte poručiti, aby nám ku potřebě té na úřadě Maršanem prodáno bylo. A my také penězi V[áš]i Milos]ti meškati nebudem. A protož posla tohoto k V[áš]i Milos]ti naschvál posíláme.

Dat[um]v Budějovi[cí]ch v úterý po s[va]tém] Stanislavu léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 541, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

27

1547, květen 17. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic se odvolávají na svůj předchozí dopis (č. 26) a prosí Bohunku z Pernštejna o dodání celého množství dřeva, které požadovali na obecní opravy, nejen pouze jeho části.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áš]i Milos]ti služby své s vinšování[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m]. Dnes tejden jsme V[áš]i Milos]ti psaní učinili, žádajíc k obecním oprávkám od V[áš]i Milos]ti lesa dubového a 30 kmenuov sosnových. I dána j[es]t cedule Maršovi toliko na těch 30 kmenuov. O dříví pak dubové[m] od V[áš]i Milos]ti zmínky není, protož V[áš]i

Milos]ti ještě žádáme, že na téhož Marše úřadě ráčíte poručiti nám prodati lesa dubového jeden vochoz, aby se to vše jednou prací spatřiti i stržiti mohlo. A my záplatou V[áší Milos]ti meškati nebude[m].

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý dnuov Křížových léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 544, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

28

1547, květen 27. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic s politováním oznamují Bohunce z Pernštajna, že pro nedostatek místa nemohou vyhovět její žádosti o místo pro poddaného v městském špitále, nicméně do budoucna se vynasnaží její přání splnit.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby své povolné s vinšo[vá]ní[m] zdraví i jiného všeho dobréh]o vzkazuje[m]. Milostivá paní, kdež se přimlúvati ráčíte za Michala Slaninu, poddanéh]o pá[n]u z Rožm[ber]ka, na žádost je[h]o, aby do špitála přijat byl. I hned jsme se nato uptali při správčích špitálských, mohli by tu opatření jmíti. J[es]t nám oznámeno, že nyní j[es]t špitál naplněn tak, že od několika let nebyl a že se ti nynější lidé těžce chovají. Protož V[áší Milos]ti žádáme, že nám v to[m] za zlé jmíti neráčíte, že pro takový počet tento Michal nemuože přijat býti. Než jiným čase[m] na přimlúvu V[áší Milos]ti což nám možné[h]o rádi učiniti.

Da[um] v Budějo[vicí]ch v pátek p[ře]d slavností Ducha S[vatéh]o léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 554, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, červenec 2. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o výhost pro hlubockého poddaného Bartoše, který se chce po sňatku usadit v Budějovicích.

Urozené paní, paní Bohunce z Perštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby své s vinšováním zdraví i jiného všeho dobrého vzkazuje[m] a V[áší Milos]ti ozna[mu]je[m], že Barthoš, syn Šebestiána z Bavorovic, ukazatel listu tohoto, úmyslu j[es]t v stav manželský vstúpiti a pod námi se osaditi. Ale jsúc poddaný člo[vě]k V[áší Milos]ti a nevyhoštěný, nás j[est] k V[áší Milos]ti za přímlybné psaní požádal. I poně[va]dž s kmetičnou naší k stavu manželské[m]u, podle pořádku svaté církve křesťanské námluvu jmá, a my bycho[m] mu pod seb[o]u zvuosti přiti chtěli, V[áší Milos]ti s ním a za něj se přimlíváme, že nám téhož Barthoše z člověčenst[v]í a všeliké poddanosti i s tím, což by mu spravedlivě náleželo, propustíc vejhost na něj dáti ráčíte, jakož bycho[m] i my v věci podobné k žádosti V[áší Milos]ti též učiniti chtěli.

Dat v Buděj[ovic]ch die Visitatio anno uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 558, SOka Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, červenec 4. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic připomínají Bohunce z Pernštejna svůj předchozí dopis z 5. května 1547 (č. 25) a znovu žádají o propuštění hotovosti po manželce pro budějovického poddaného Mikuláše, která je mu dosud zadržována na hlubockém panství.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše povolné s vinšo[vání]m zdraví i jiného vše[h]o dobré[h]o rádi přeje[m]. Milostivá paní, učinili jsme psaní V[áší Milos]ti brzy po s[va]tém Filipu a Jakubu o duocastek Voršily, ma[n]želky Mikuláše, Knajslova syna, poddané[h]o naše[h]o z Dubičné, kderýžto, totiž 15 kop grošů, položen j[es]t od fojtle z Hůrek, o čemž Kolstrigarovi dobře vědomo j[es]t, ale posavadž témuž Michalovi vydáno není. Protož nás ještě k V[áší Milos]ti za přímlybné psaní požádal. I po[ně]va]dž my bez odporu lidí naše na panství V[áší

Milos]ti s duocastky jich propouštíme, té naděje jsme, že na žádost naši také se přátelsky a sousedsky k nám nakloňovati ráčíte, tak jak j[es]t i se to od Jeho [Milos]ti pána i od V[aší Milos]ti posavad dálo. Dat[um] v Budějo[vic]ích v pon[dě]lí den s[vatéh]o Prokopa léta uts. XLVII. Purg[mist]r a rada m[ěs]ta Budě[jovi]c Čes[ký]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 559, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

31

1547, červenec 26. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic odpovídají Bohunce z Pernštejna na její dopis, týkající se vraždy hlubockého poddaného (nedochován), a oznamují, že o tom, kdo se zaručil za pachatele, nemají informace, pokud je však dostanou, zachovají se podle práva.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznívá, V[aší Milos]ti služby své s vinšováním zdraví i jiného vše[h]o dobréh]o vzkazujem. Milostivá paní, kdež nám připomínati ráčíte předešlé psaní z strany kováře z Huor Německých, V[aší Milos]ti poddanéh]o, kderýž j[es]t při městě našem zamordován, aby ten jistý morděř, po[něva]dž o ten mord místa a konce žádné[h]o neučinil, zase v to místo odkud j[es]t vyručen postaven byl, jakž to vše obšírněji psaní V[aší Milos]ti v sobě obsahuje, tomu jsme porozuměli. I hned na onen čas bylo j[es]t oznámeno těm, kdeří nám psaní V[aší Milos]ti dodali, že my o to[m] rukojemství žádné vědomosti nemáme. I ještě, poněvadž jsme se toho nedotýkali, ani vědomosti jmáme, od koho a na jaký způsob j[es]t vyručen, neb j[es]t to skrze úředníka, kderýž tu chvíli při V[aší Milos]ti byl, došlo. A protož vidí-li se V[aší Milos]ti nám ty rukojmí oznámiti, pokudž nám náležitě bude, chceme se v tom spravedlivě zachovati.

Dat[um] v Budějovicích v úterý po s[vaté] Mária Magdaleně léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rada m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 548, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, září 28. České Budějovice

Purkmistra a rada města Českých Budějovic žádají jménem cechu městských soukeníků Bohunku z Pernštejna o radu, případně zakročení, ve věci dalšího nakládání se zabavenou, zřejmě neproclenou či jinak nepřiznanou pro účely poplatků královské komoře, vlnou, která je dočasně uložena u jistého hlubockého poddaného.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše povolné s vinšováním[m] zdraví i jiného všeho dobréh[o] vzkazuje[m]. Milostivá paní, cechmistři a mistři řemesla soukenického, spolusousedé naši, učinili na nás, kderak by u Matle v Velizi, V[áší Milos]ti poddaného, postihli vlnu krom trhu svobodného kúpenú a tu někderými osobami odvedši, podle obdaro[vá]ní k[rálovsk]é [Milos]ti obstavili. Úmyslu jsúc (po[něva]dž se komory k[rálovsk]é [Milos]ti dotýče) takovú věc na k[rálovskou Milos]t pána naše[h]o nejmilostivějšího vznésti, žádajíc, aby ta vlna k nám na právo byla dovezena a neb rozkaze[m] V[áší Milos]ti u téhož Matle do dalšího k[rálovské Milos]ti poručení opatřena. I poně[va]dž se tak znamenitých věcí dotýče, nevěděli jsme jim toho jak slušně odepřiti. Protož V[áší Milos]ti žádáme, ráčíte-li dopustiti týmž soukeníkuo[m] našim tu vlnu ku právu naše[m]u připraviti, čili ráčíte poručiti, aby ji odtud do další[h]o k[rálovsk]é [Milos]ti poručení hýbáno nebylo, neb oni tím prodlévati nemíní, než což nejspíše to na k[rálovské Milos]ti vznésti odpovědi žádáme. Dat[um] v Budě[jovicí]ch v středu den s[vatéh]o Václava léta uts. XLVII. Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ě]jovic] Če[ský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 567, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1547, říjen 6. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o prodej dřeva.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše povolné s vinšováním zdraví i jiného vše[h]o dobréh[o] vzkazuje[m]. Milostivá paní, V[áší Milos]ti žádáme, že ráčíte dopustiti z úřadu Mackova v Velechvíně nám k obci čtyřidceti kmenuov buďto sosnových neb dubových

prodati, abycho[m] je sobě časně domuov připraviti mohli. A my penězi také meškati nebudem.
Dat[um] v Budějo[vicí]ch ve čtvrtek po s[va]tém Františku. Léta uts. XLVII.
Purg[mist]r a rad[a].

Eidem

34

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o řádné obhospodařování pozemků, patřících hlubockému panství, protože tyto husté lesy pak poskytují útočiště loupežníkům.

Milostivá paní, jest na nás vznešeno, kderak vokolo silnice na Libochový Stráňce lesem velmi hustě porostlo a lidem od loupežníkuov a zhoubcí zemských škody se dějí, takže mnozí cizími příhodami se konajíc, po živnostech svých volně pracovati nesmějí. Protož my, nechtíc V[áš]i Milos[ti] těžkosti ani škody, zřízení[m] zemským o to[m] vyměřené příti, Vaší [Milos]ti napomínajíc žádáme, poněvadž jsou grunty Vaší [Milos]ti na silnici nebezpečně přiležící, že takovou věc bez prodlení opatříte a i k zřízení zemské vyměřuje, okolo silnice les posekati a splániti dáti ráčíte, prve, než by se ko[m]u větší škoda stala. Neb nás jisté správy docházejí, že těch lotrův osm tu na silnici stává a již jedno[m]u formanu pět kop vzali a jednoho přivázali.

Dat[um] v Budějovicích ve čtvrtek po s[va]tém Františku léta uts. XLVII.

Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 585, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

35

1547, říjen 22. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna, že Hans Helzle, dlužník panství hlubockého, nemůže být přinucen k platbě, protože před několika dny odjel z města.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áš]i Milos[ti] služby naše s vinšováním zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m]. Psaní, které jste nám učiniti ráčili o Hans Helzle, kderý podle smlúvy, učiněné V[áš]i Milos[ti], 20 kop při s[va]tém Václavě nepoložil, aby ku položení přidržán byl uts., hned jsme o to[m] rychtáři naše[m]u poručili. Zpravuje, že téhož Hansa v městě není, a po[něva]ždž od

53

několika dní přes pole odjel, že ho k záplatě přidržeti nemůže.

Dat[um] v Budějovicích v sobotu po svaté pan[n]ě Voršile, léta uts. XLVII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 591, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

36

1548, leden 13. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic posílají výhost Bohunce z Pernštejna pro budějovickou poddanou Mandu a zdůrazňují přitom, že ačkoli se dotyčná již provdala bez souhlasu města Budějovic, zhostný list přesto vystavují a činí tak kvůli vzájemným dobrým vztahům.

Vejhost.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna na Hluboké, Její M[ilos]ti, paní nám milostivě příznivé.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše s vinšováním zdraví i jiného všeho dobrého vzkazujem. Milostivá paní, psaní, kderé jste nám učiniti ráčili o Mandu, dceru nebožtíka Vojtěcha z Nedabyle, sirotka naše[h]o, kderáž se na panství V[aší Milos]ti za Vondru do Lišova vdala, žádajíc, aby s sp[ravedlivos]tí svú, ač jmá-li jakú, V[aší Milos]ti propuštěna byla. I ačkoli ten zpuosob vždy od nás byl zachováván, kdožkoli se na panství V[aší Milos]ti i za předkuov V[aší Milos]ti osazo[va]ti chtěl, že jsme my ani předkové naši žádné[h]o nedrželi a též k nám často z panství hlubockého bylo zachovááno. Kdež jiné naděje nejsme, než že to tak mezi V[aší Milos]ti a námi ještě trvati bude, jak jsme to i na pána, Jeho [Milos]t, nedávno u nás v městě vznášeli, kdež j[es]t laskavou přípověď učiniti ráčil. A protož, ačkoli táž Manda bez vůle a vědomí naše[h]o se vdávala, však na přímluvu V[aší Milos]ti jí ze všeliké poddanosti již nám podrobená byla, i s tím, což by jí dílu otcovské[h]o spravedlivě náleželo, propouštíme, o tom nepochybujíc, přitrefila-li by se kdy věc k tomu podobná mezi poddanými V[aší Milos]ti, že na přímluvu naší též učiniti ráčíte.

Dat[um] v Budějovicích v pátek p[ř]ed s[va]tý[m] Antoníne[m] léta uts.

XLVIII. Purg[mist]r i rad[a] m[ěs]ta Bud[ějovic] Č[eský]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 612, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, leden 16. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic v dopise vysvětlují Bohunce z Pernštejna důvody, které vedly k prodlení při potrestání provinilého Matouše Rušaka a sdělují, co dalšího hodlají učinit v tomto případě.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštaj[na] a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše s vinšování[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m]. Milostivá paní, kdež nám psáti ráčíte o Mathúše Rušaka, že by tím, co j[es]t proti lidem V[aší Milos]ti přečinil, se prodlávalo a trestání a náprava se žádná posavad nestala. I v pravdě, že j[es]t námi nic nesešlo, než že ten jistý Rušak pilný odjezd svůj do Vídně oznámil, žádajíc, aby mu se toho přálo a jak se domuov navrátí, že to na místě postavití chceme, abyšte sobě co do nás stěžovati neměli. Pa[n]ju Janovi Pouzarovi dvoje psaní v to[m] času od nás jest učiněno, ale nikdá doma nebyl. I trefilo se dnes tejden, že u nás v městě byl a tu j[es]t mu ústně oznámeno, jaké vuole se páne[m] Jeho [Milos]tí býti ráčíte. Žádné vejmluvy neměl, než jakž domuov přijede, chce rukojmí k to[m]u přidržeti, aby ten jistý mordéř odkud j[es]t vyručen, zas v to místo postaven byl, čehož na každý den očekáváme.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v pon[dě]lí p[ř]e d s[va]tý[m] Antonínem léta uts. XLVIII.

Purg[mist]r a rad[a] m[ě]sta Bud[ěj]ovic Čes[ký]ch.

(Kniha listův a konceptův..., strana 613, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, únor 1. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic odpovídají Bohunce z Pernštejna na její předchozí dopis (nedochován) a sdělují, že „mordéř“ Jakl, poddaný pana Pouzara, je již v městském vězení.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštaj[na] a na Hluboké, Její [Milos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše s vinšo[vá]ní[m] zd[raví] i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vz[kazu]je[m]. Milostivá paní, psaní, kderé jste nám předešle o Jakle, člo[vě]ka páně Pouzarova, kderýž pro mord člo[vě]ka V[aší Milos]ti z vazby městské vyručen, aby

zas v to místo postaven byl uči[ni]ti ráčili, i V[aší Milos]ti oznamuje[m], že ten jistý morděř již v to místo zase podán j[es]t a drží se v vazbě města naše[h]o.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v středu před Matkou Boží Hro[m]ničnou léta uts. XLVIII.

Purg[mist]r a rad[a] uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 625, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

39

1548, únor 1. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o výhost pro hlubockého poddaného Tomše, který se po sňatku chce usadit v Budějovicích.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernšt[ajna] uts.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše uts., milostivá paní, Tomeš, nebožtíka Tomše syn z Bavorovic, ukaza[te]l listu tohoto, úmyslu j[es]t s kmetičnou naší v stav manželský vstúpiti a pod námi živnosti své se osadíc hleděti. I po[něva]dž j[es]t V[aší Milos]ti člo[vě]k poddaný a nevyhoštěný, V[aší Milos]ti žádáme, že nám téhož Tomše z člo[vě]če[n]st[v]í i s tím, cožby mu spravedlivě náleželo, propustiti a vejhost dáti ráčíte, tak, jakož i my v věci podobné na přímluvu V[aší Milos]ti činíme.

Dat[um] v Budě[jovicí]ch v středu p[ře]d Matkou Boží Hro[m]ničnou léta uts. XLVIII.

(Kniha listův a konceptův..., strana 625, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

40

1548, únor 6. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna o výhost pro Ambrože, syna Jíry Šilhara.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby své s vinšo[vá]ní[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobrě[h]o vz[kazu]je[m]. Milostivá paní, Ambrož, syn Jíry Šilhara (kderýž někdy na

chalupě v Zahájí seděl), ukazatel listu tohoto, od několika let při městě našem živnosti své hledaje a jsúc V[ası Milos]tí člo[vě]k nevyhoště[n]ý, nás k V[ası Milos]ti za přímluvné psaní požádal. Kdež mi s ním a za něj se přim[louvaj]c V[ası Milos]ti žádáme, že nám téhož Ambrože z člověče[n]st[v]í i s tím, cožby mu sp[ravedliv]ě náleželo propustiti a vejhost dát ráčíte. Jakož bycho[m] i my v věci podobné též uči[ni]ti chtěli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v po[ndě]lí den s[vaté] pan[n]y Doroty léta uts. XLVIII.

Purg[mist]r.

(Kniha listův a konceptův..., strana 627, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

41

1548, únor 9. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic navazují na předchozí korespondenci (dopis č. 38, dopis Bohunky nedochován) a sdělují Bohunce z Pernštejna, že „morděř“ Jakl, poddaný pana Pouzara, je již v městském vězení a žádají Bohunku z Pernštejna o sdělení jí vyhovujícího termínu soudního jednání.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštaj[na] a na Hluboké, Její [Milos]ti.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[ası Milos]ti služby naše s vinšováním zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazuje[m]. Milostivá paní, psaní, kderé jste dne včerejší[h]o učiniti ráčili, poně[va]dž Jakl, člo[vě]k páně Pouzarův, kderýž Mathesa Kravaře z Německých Huor, poddané[h]o V[ası Milos]ti, zamordoval, již do vězení po pr[á]vu naše[m]u postaven j[es]t, žádajíc ku právu s týmž jistým morděřem roku a dne bez prodlení položení. I V[ası Milos]ti oznamuje[m], že pan Jan Pouzar toho na V[ası Milos]ti podává, abyšte ráčili sami den k přátelské[m]u jednání položiti. A tak již to při vuoli V[ası Milos]ti j[es]t odpovědi žádáme.

Dat v Budějo[vicí]ch v středu p[ře]d s[vatou] pan[n]ou Apolonou léta uts. XLVIII.

Purg[mist]r uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 628, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, únor 11. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic navazují na předchozí korespondenci (dopis č. 38, 41) a navrhují Bohunce z Pernštejna na její přání sami termín soudního jednání s „morděrem“ Jaklem na středu před svatým Matějem, to je 22. února (Matěj připadal na sobotu 25. února).

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštaj[na] a na Hluboké, Její M[ilos]ti, paní nám milostivě příznivé. Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti služby naše s vinšování[m] dobréh[ho] zdraví vz[kazu]je[m]. Milostivá paní, kdež nám opět psaní činiti ráčíte, aby V[aší Milos]ti s Jaklem, člo[vě]ke[m] páně Pouzarovým, o mord den ku právu jmenován byl. I V[aší Milos]ti pokládáme den před právem naším v středu p[ře]d s[va]tý[m] Matějem nyní příštím a též se pá[n]u Pouzarovi oznámí. Dat[um] v Budějo[vicí]ch v sobotu po s[va]tých pa[n]ně Školastě léta uts. XLVIII.

(Kniha listův a konceptův..., strana 629, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, únor 12. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna, že datum konání soudu v případě „mordu“ (zmiňovaného již v předchozích dopisech č. 38, 41, 42), určené na středu 22. února, se ruší kvůli zaneprázdnění pana Pouzara, třetí zúčastněné strany jednání.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernšt[ajna] a na Hluboké, Její M[ilos]ti, paní nám milostivě př[í]znivé].

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[aší Milos]ti zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobréh[ho] rádi přejem. Jakož jsme V[aší Milos]ti před práve[m] naším o mord den jme[no]vali v středu před s[va]tý[m] Matějem nyní příštím, i píše nám pan Jan Pouzar, že na ten den j[es]t srocen se pane[m] Petre[m] Zmrzlíkem, žádajíc do někderé[h]o jiné[h]o času poodložení a že by jiný[m] čase[m] rád se najítí dal. Čehož jsme V[aší Milos]ti tajně učiniti nechtěli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v neděli Masopustní léta uts. XLVIII.

Purg[míst]r a rad[a].

(Kniha listův a konceptův..., strana 629, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, únor 21. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic sdělují Bohunce z Pernštejna další změnu data konání soudu (viz. dopisy č. 38, 41, 42, 43) a to na pátek 2. března (přenesení sv. Václava byla neděle 4. března) a prosí, zda by se v případě dalších změn dohodla s panem Pouzarem, aby město nemělo další výdaje s překládáním termínů jednání.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké, Její [Milos]ti.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše s vinšování[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vz[kazu]je[m] a V[áší Milos]ti oznamuje[m], že opět V[áší Milos]ti o ten mord s čelo[vě]ke[m] páně Pouzarovým den před práve[m] našim pokládáme od příštího pátku v témž dni, totiž ten pátek před Přenesení[m] s[vatéh]o Václava nyní příští. Už bych[m] tomu rádi, pokudž by která strana na ten den státi nemohla, kdybyste se ráčili sami se pane[m] Pouzarem o den snésti, k kderému bycho[m] i my se uprázdniti mohli, aby již tolik nákladův obecních proto se nedálo.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý p[ře]d Suchými dny postními léta uts. XLVIII.

Purg[mist]r a rad[a] uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 634, SOka Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1548, únor 21. České Budějovice

Purkmistr a rada města Českých Budějovic žádají Bohunku z Pernštejna, aby nařídila svému poddanému Martinovi z Hosína platbu zadržované částky na sirotky, kterým zabil otce, a poukazují, že i přesto, že se za něj jeho sousedé zaručili, své závazky neplní a nařízený obnos neplatí..

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštaj[na] a na Hluboké, Její [Milos]ti.

Urozená paní, paní nám milostivě příznivá, V[áší Milos]ti služby naše s vinšo[vá]ní[m] zdraví i jiné[h]o vše[h]o dobré[h]o vzkazujem. Milostivá paní, sirotci nebožtíka Linharta z Nedabyle, kteréhož Martin, poddaný čelo[vě]k V[áší Milos]ti z Hosína, u nás v městě zamordoval, nás napomenuli, abycho[m] V[áší Milos]ti psaní učinili, že týž Martin sirotkuom již řečený[m], podle smlůvy jmajíc klásti každý rok po sedmi kopách, ještě jim zadržuje toho čtrnáct kop grošů, kderéžto dávno položeny býti jměly a za kderéhožto Martina v též smlůvě rukojmí se postavili rukou

nerozdílnou: Říha, rychtář ze Zlivi, Beneš z Bavorovic, Pícha a Klíma z Hosína a jiní sousedé odtudž. I V[áší Milos]ti žádáme, že témuž Martinovi z Hosína rozkázati ráčíte, aby on týmž sirotkuom podle smlúvy před námi (poněvadž již my těch sirotkuov od pa[na] Metelské[h]o v držení jsme) bez prodlení položil, tak, aby o to V[áší Milos]ti víc starati a na rukojmí žalovati potřeby nebylo. Jakož bycho[m] i my v věci podobné, ačby se kdy přihodilo, učiniti chtěli.

Dat[um] v Budějo[vicí]ch v úterý p[ře]d Suchými dny post[ními] uts.

(Kniha listův a konceptův..., strana 635, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

3.5. Dodatky

1

1466, září 28. Pražský hrad

Majestát krále Jiřího z Poděbrad (opis v pamětní knize města), kterým dává odměnou za věrné služby Ondřeji Puklicovi ze Vzťah dva lány lesu Světlíka; zároveň jsou pevně stanoveny podmínky dispozice a zpětného odkupu.

My Jiří, z boží milosti král český, markrabě moravský, lucemburský a slezský vojvoda a markrabě lužický uts. oznamujem tímto liste[m] vše[m], že znamenavše mnohú věrnost a služby věrného naše[h]o milého Ondřeje Puklice ze Vzťah, měštěnána v Českých Budějovicích, kterýmiž nám zachoval se j[es]t, zachovává a potom jmá a míní zachovati, chtěce jemu také dobrou vuoli naši ukázati, s dobrým rozmyslem a radou věrných našich, mocí královskú témuž Ondřejovi a dědicuom jeho dali jsme a tímto listem dáváme dva lány lesu našeho od Hluboké ležící v Světlíce, od rybníka menšího a od strouhy, kteréž na ten rybník voda jde a leží k městu Budějovicím až do lánu Mikuláše zedníka v těch mezích, jakož ty dva lány ležita. A úředníkem naším z Hluboké jemu vyměřeny jsou tak, aby již řečený Ondřej Puklice a dědicové jeho ta dva lány lesu jměli, drželi a jich požívali, jakž jim nejlépe a nejužitečněji líbiti se bude, lovy vodou i jinými věcmi bez naší, budoucích našich králuov českých, úředníkuov našich i všech jiných lidí všeliké překážky tak dlouho a dotavad, dokudž my neb budoucí naši králové čeští sto kop a čtyřidceti kop grošuov peněz dobrých, té chvíle v zemi naší české obecně berných, jim nedali bychme. A kdyžbychom jim těch sto kop a čtyřidceti kop gro[šuo]v dali a úplně zaplatili, jmají beze vší odpornosti nám, neb budoucím našim králuom českým, těch dvou lánuo v lesu postúpiti a list tento navrátiti. A kdožby tento list jměl s již psaného Ondřeje Puklice nebo jeho dědicuo v, dobrou vuolí a svobodnú chcem, aby tomu příslušelo též právo k věcem svrchu psaným. Tomu na svědomí pečet' naší královskú kázali jsme přivěsiti k tomuto listu.

Dat[um] v Praze v neděli, den s[vatéh]o Václava,

léta od narození boží[h]o syna tisícého čtyřstého šedesáté[h]o šestého, království našeho léta devátého.

(Liber memorabilium alias Liber ruber dictus de anno 1549 usque ad a. 1791, fol. 43, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

1502, únor 24. České Budějovice

Část zápisu (dobrá vůle) z pamětní knihy, týkající se lesu Světlíka, kterým Jonanna ze Vztuh převádí svůj majetek manželovi Linhartu Ekhartovi, otci Jana Ekharta.

Já, Johanna ze Vztuh, tímto listem všem vuobec, kdož jej uží neb čtúce slyšeti budou, známo činím, že s dobrým rozmyslem, nejsúci přinucena ani skrze kterého člověka přidržena, než z své dobré a svobodné vuole, jsúci sebú mocná a mohúc to dobře učiniti, vsi své vlastní a dědičné Vstuhy [a] Urtvínovice, s celým a plným panstvím [...] a k tomu dva lány lesu v Světlíku [...] k čemuž jsem právo jměla a jmám, ku pravému dědictví a plné[m]u panství dobrovolně jsem bez všeliké[h]o přinucení vzdala, zapsala a postúpila, tak jakož jse[m] sama po mém strejci Václavovi Puklicovi ze Vztuh dobré paměti držela, uznala, i mocí listu tohoto vzdávám, zapisuji a postupuji mocně se vším ku pravému dědictví a plné[m]u panst[v]í slovutnému Linhartovi Ekhartovi, bytem v Budějo[vicí]ch, manželu mému milému, znamenajíc upřímnú věrnost lásky manželské od něho k sobě, jeho dědicuo[m] i budúcim i tomu každému, kdožby tento list s jeho dobrú vuolí jměl. [...]

(Liber memorabilium alias Liber ruber dictus de anno 1549 usque ad a. 1791, fol. 49, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úředni)

1530, červenec 1. České Budějovice

Linhart Ekhart dobrovolně a za přesně specifikovaných podmínek převádí užívání lesu Světlíka, jehož je držitelem po své ženě Johance ze Vztuh, na město České Budějovice (opis z pamětní knihy města).

Dobrá vuole.

Já, Linhart Ekhart z Urtvínovic, svým i dědicuov svých jménem, vyznávám tímto listem vše[m] vuobec, kdež čten nebo čtúci slyšán bude, jakž jmá[m] list hlavní na pergameně s visutú pečetí od nejjasnějšího knížete a pána pana Jiřího, krále české[h]o uts. slavné paměti, s dobrú vuolí od urozené vладыky Johanky ze Stuh, někdy manželky mé milé, vnučky i pravé dědičky někdy urozeného vладыky pana Ondřeje Puklice ze Stuh, na dva lány lesu v Světlíce, od rybníka menšího a od strouhy, kterouž na ten rybník voda jde a k městu Budějovicím, až do lánu Mikuláše zedníka ležící, jakž pak list hlavní

svrchu dotčený to vše v sobě píše a světleji vysvědčuje a zavírá. Protož já, svrchu psaný Linhart Ekhart z Ortvinovic, list ten hlavní i s tú dobrou vůlí svrchu psaný dal jsem, a mocí listu tohoto dávám též s mů dobrou a svobodnou vůlí, s celým a plným přiznáním, všecko p[rá]vo své, kteréž jsem k to[m]u jměl, dědicové a budoucí moji neb jeden z nich jmíti mohl. Tímto listem upevňuji, utvrzují a dávám Slovné Opatrnosti pánuom purgmistru a radě i vši obci města Budějovic Českých, nynějším i jich dědicuom i budoucím, aby oni dědicové i budoucí jich plnou moc i plné právo k všem věcem v témž listu hlavním položený[m] a zapsaným jměli a toho užívali, jakožto já sám svrchu psaný Linhart z Ortvinovic neb dědicové a budoucí moji neb jeden z nich, bez překážky mé, všech dědicuov a budoucích mých neb jednoho z nich, i každého jiného člověka odporu a zmatku i všelikteraké překážky, kromě výplaty tu Jeho k[rá]lovské Milos[ti] pá[n]u mé[m]u milostivé[m]u a Jeho [Milos]ti dědicuom a budoucím králuo[m] český[m] podle znění listu hlavní[h]o vynímám a pozuostavuji. Tomu na potvrzení pečet svou vlastní přivěsil jsem k tomuto listu dobrovolně, a pro lepší a širší svědomí prosil jse[m] urozené[h]o statečné[h]o rytíře pa[na] hejtmána Zálezské[h]o z Prosté[h]o a uroze[ný]ch vladyk pá[na] Václa[va] ze Zhoře a pána Jiříka Rabenhappa ze Suché, že jsou pečeti své podle mé k tomuto listu dali přivěsiti, však jim a budoucí[m] jich bez škody.

Dat[um] v Budějovicí[h] Český[h] post Petri Pauli anno 1530.

(Liber memorabilium alias Liber ruber dictus de anno 1549 usque ad a. 1791, fol. 45, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

4

1546, srpen 19. Pražský hrad

Majestát krále Ferdinanda I. (opis z Pamětní knihy), kterým vstupuje do sporu mezi Budějovicemi a Hlubokou a poskytuje právo městu České Budějovice na užívání lesu Světlíka, stanoví podmínky držby i zpětného vyplacení; to vše na základě prosb budějovických představitelů a jako odměnu městu za oddanost a dobré služby.

My, Ferdinand, z boží [milos]ti římský král, po všecky časy rozmnožitel říše a uherský, český, dalmatský, charvatský uts. král, infant v Hispanii, arcikníže rakouské, markrabě moravský, itc. lucemburské, slezské kníže a lužický markrabě uts., oznamujem tímto listem všem, jakož slavné paměti král Jiří, předek náš, zastavil j[es]t někdy Ondřeji Puklicovi ze Vzduh, měšťtěnínu v Českých Budějovicích, dva lány lesu v Světlíce v sumě sto a čtyřidceti kopách míšeňských. V té sumě sobě a budoucím králuom vejplatu pozuostavujíc, jakž majestát někdy téhož krále Jiří[h]o na to vydaný, kterýž j[es]t se urozené Bohunce z Pernštajna na Hluboké se vši tou spra[vedlnos]tí dostal, v so[b]ě

obsahuje a zavírá. I prošení jsme nyní od opatrných purgmistra a konšel i na místě vší obce města Če[ský]ch Bud[ějovi]c, věrných našich milých, po[něva]dž takové les blízko od města Budějovic leží, pro uvarování všelijakých nesnází, abycho[m] jim na tom lesu vejplatu dáti ráčili. I prohlédajíc my k jich snažné prosbě a že jsú se nám službami svými věrně a poddaně hleděli zachovati a na potom povinný jsú, s dobrým rozmyslem našim, jistým vědomím, mocí královskú v Čechách a s radou věrných našich milých, jmenovaným purgmistru a konšelu[m] i vší obci města Budějo[vi]c, nynějším i budúcí[m] té vejplaty příti a jim ji tímto listem našim dávatí ráčíme. Chtíce to[m]u, aby oni ten les v Světlíce podle zástavy krále Jiří[h]o k obci vyplatiti mohli, a vyplatíc jej drželi a požívali, od žádnéh]o člověka nejsú z něho splacovaný, leč od nás, dědicuov našich neb budoucích králuov čes[ký]ch, k naše[m]u a jich vlastnímu držení a jináč nic. Tehdy častopsaný les a grunthy v Světlíce tou sumou v listu krále Jiří[h]o jmenovanou, to j[es]t ve stu a čtyřidceti ko[pá]ch míšeň[ských], dadúc jim k vejplatě puol léta napřed věděti, vyplatiti budem moci. A oni budějovští, nynější i budoucí, přijmúc sumu svou, jmají a povinní budou toho lesu a gruntuov v Světlíce žádnými soudy ani ničímž jiným, pod ztracením té sumy, se nezastírajíc bez umenšení postúpiti a tento list náš s jinými listy, kteréž by na to jměli, navrátiti bez zmatku a všelijaké odpornosti. Avšak přitom sobě, dědicuo[m] našim i budúcim králuo[m] čes[ký]m všecky hory a kovy, ačby se které na těch gruntích sjevily, i s tím se vším, což k pavování hor náleží a se vší vrchností nad horami pozuostávati a vymíňovati ráčíme.

Tomu na svědomí pečeť naši královskú k listu tomuto přivěsiti jsme rozkázali.

Dat[um] na Hradě pražském ve čtvrtek po Nanebevzetí panny Marie, léta od narození Boží[h]o tisícé[h]o pětisté[h]o čtyřidcáté[h]o šesté[h]o a k[ralován]í našich římské[h]o šestnácté[h]o a jiných dvadcaté[h]o.

Ferdinand.

(Kniha pamětní, fol. 97, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

5

1546, srpen 21. Pražský hrad

Opis dopisu krále Ferdinanda I., kterým nařizuje Ondřeji Ungnadovi odvolat jím vydaný zákaz prodeje lesu Světlíka městu České Budějovice.

Urozené[m]u Ondřejovi Ungnadovi z Suneku na Hluboké, věrné[m]u na[šemu] milé[m]u, bez přítomnosti manželce je[h]o k odevzdání.

Ferdinand z boží [mil]o[s]ti uts.

Urozený věrný náš milý, vznesli jsú na nás opatrní purg[mist]r a konšelé města Českých Budějo[vi]c, věrní naši milí, že jsi na panství Hlubockém záповeď udělal, aby lesové k obci do Budějovic prodávány nebyly, nad čímž týž Budějovští a obyvatelé téhož města (poněvadž k městu jiných lesuov nemají) nemalú než velikú těžkost nesú, nás v tom se vši ponížeností za milostivé a brzké opatření prosíc. I nechtíc my na dotčené město a obyvatele v něm, jakožto komoru naši, těch a takových záповeďí, zvláště po[něva]dž tobě týž Budě[jov]ští k nesousedství žádné příčiny, jakž jsme zpravený, nedávají, dopouštěti, ani toho trpěti, poroučímet příkazujíc, aby zase neprodlévajíc dotčenou záповeď vyz[d]vihl uts.

Dat[um] na Hradě pražském v sobotu po panny Marie na nebevzetí léta uts. XLVI.

(Kniha pamětní, fol. 100, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

6

1546, září 2. Pražský hrad

Dopis krále Ferdinanda I. Bohunce z Pernštejna, kterým jí příkazuje, aby postoupila budějovickým les Světlík ze zástavy, neboť městu povolil dotčiny les vyplatit a převzít do svého držení.

Urozené Bohunce z Pernštajna na Hluboké nám milé Ferdinand z boží [mil]o[s]ti uts.

Urozená nám milá, vědítit dáváme, že jsme na poníženú prosbu opatrných purgmistra a konšeluov i vši obce m[ěs]ta Budě[jovi]c Čes[ký]ch, věrných našich milých, k tomu milostivé povolení naše dáti ráčili, aby oni na místě a jméne[m] našim sobě k obci vyplatiti mohli dva lány lesu v Světlíku od krále Jiřího, předka naše[h]o, někdy Ondřejovi Puklicovi zapsané[h]o, tak jakž dání a povolení naše šířeje v sobě obsahuje a zavírá, kteréžto dva lány lesu ty od Jana Ekharta smlúvou držíš. Protožt poroučíme příkazujíc, aby ty ničímž se nezastírajíc, sumu svou témuž Ekhartovi položenou od týchž budějovských přijala a jim to[h]o Světlíku se vším je[h]o příslušenstvím, tak jakž jsú to prve drželi a užívali, postúpila, jinak nečiníc.

Dat[um] na Hradě pražském ve čtvrtek po sv[at]é[m] Jiljí léta uts. LXVI.

(Kniha pamětní, fol. 98, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední).

1546, únor 27. České Budějovice

Pan Jan Ekhart žádá Bohunku z Pernštejna o propuštění Mandeleny, hlubockého sirotka, za účelem sňatku s poddaným z jeho panství.

Urozené paní, paní Bohunce z Pernštajna a na Hluboké uts., Její M[ilos]ti paní mně milostivě příznivé.

Službu svou vzkazuji urozená paní, paní mně milostivě příznivá. Vznesl j[es]t na mne Tomeš, poddaný člo[vě]k muoj z Srubce, kterak by k svatě[m]u stavu manželského smlúvu dokonalú jměl s Mandelenou, dcerou nebožtíka Máchy z Kališť, sirotkem V[aší Milos]ti, a ji s vuolí bratří a přátel podle obyčeje vesního s přáteli svými odnesl, úmyslu jsa i veselí svatební vykonati. Ale po[něva]dž ona j[es]t sirotek V[aší Milos]ti, kterážto u rychtáře v Třebotový Hoře slúžila a on jí to, což by jí spravedlivě náleželo a so[b]ě vyslúžila, zdržuje, mně jest v to[m] za přimlúvné psaní k V[aší Milos]ti požádal. Protož V[aší Milos]ti žádám, že mi sirotka toho i s tím, což by mu spravedlivě náleželo, po[něva]dž v stav manželský a k místu poctivé[m]u přijíti může, propustiti ráčíte. Jakž bych i já k vuoli V[aší Milos]ti, ačli se kdy takové věc při podda[ný]ch mých zběhla, učiniti chtěl.

Dat[um] v sobotu po s[va]tě[m] Matěji, apoštolu božím, léta uts. XLVI.

Jan Ekhart z Urtvínovic.

(Kniha listův a konceptův..., strana 402, SOkA Č. Budějovice, fond AM Č. Budějovice, knihy úřední)

4. ZÁVĚR

V této závěrečné práci jsem se pokusila zrcadlem korespondence královského města Českých Budějovic s Bohunkou z Pernštejna a na Hluboké ukázat část všedního života před téměř pěti stoletími. Nejedná se tu o závažných událostech, to by vzhledem k povaze pramene nebylo ani možné. Ale i přes – nebo právě díky – relativně omezené informační hodnotě a subjektivnímu zabarvení, jaké sebou každá korespondence nese, může víc než cokoli jiného vypovídat o věcech každodenních.

I když jsem byla limitována absencí pramenů a kvůli nedochovaným odpovědím Bohunky z Pernštejna většinou chyběla zpětná vazba a tím možnost zjistit další vývoj, lze z těchto pár útržků poznat, jaký byl v minulosti kupříkladu postoj k zodpovědnosti za svěřené osoby a statky nebo k majetkovým záležitostem; neméně důležité je uvědomit si, jakou formou a za jakých přesně stanovených pravidel tato komunikace probíhala.

Je jisté, že korespondence dává výjimečnou možnost, jak ze zpráv často letmo zmíněných rekonstruovat další souvislosti. Proto, ač listy Českých Budějovic a Bohunky z Pernštejna řeší povětšinou drobné starosti těchto dvou zúčastněných a pro další bádání už mnoho informací nedávají, dochovaná ucelená řada kopií skýtá i přes již zpracované edice široké možnosti využití. Diplomatičká korespondence Budějovic s panovníkem a dvorskými úředníky i se zástupci dalších panství umožňuje nahlédnout do sféry politického či společenského života a systému vzájemných vztahů mezi vrchnostmi světskými i církevními. Výhostní a fedrovní listy spolu s osobními údaji v dopisech v sobě zahrnují zároveň podklady pro výzkum migrací obyvatelstva, stejně jako údaje o soudních projednáváních, přestupcích a zločinech poskytují vodítko pro pátrání v materiálech trestněprávních. Pro studium každodennosti zde nechybí ani dopisy jednotlivých obyvatel a návštěvníků města, využivších služeb městského písaře, jenž byly do knih odeslané pošty také zaznamenány. Badateli se tak v rozsáhlém souboru českobudějovických kopií otvírá možnost zkoumat vše, čím město na prahu novověku žilo spolu s jedinečným nahlédnutím do formální písemné komunikace jednotlivých společenských vrstev.

5. BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA. Prameny a literatura

Prameny

Státní okresní archiv (dále SOKA) České Budějovice, Archiv města České Budějovice (dále jen AM Č. Budějovice), knihy úřední, inv. č. 89 / stará signatura D 100, *Knih pamětní*

SOKA České Budějovice, AM Č. Budějovice, knihy úřední, inv. č. 90 / stará signatura D 101, *Knih červená - Liber memorabilium alias Liber ruber dictus de anno 1549 usque ad a. 1791*

SOKA České Budějovice, AM Č. Budějovice, knihy úřední, inv. č. 287, *Knih listův a konceptův poselajících od léta 1538 až do léta 1550*

SOKA České Budějovice, AM Č. Budějovice, knihy úřední, *Kopíř* (zlomky bez označení), 1538, 7.8. - 27.11.; 1540, 1.3. - 22.8.

SOKA České Budějovice, AM Č. Budějovice, knihy úřední, stará signatura D 197, *Knih konceptů - Concepti od 1550 do 1556*

SOKA České Budějovice, AM Č. Budějovice, spisový materiál - chronologická řada, neinventarizováno

SOKA České Budějovice, AM České Budějovice, rukopisný (dosud nevydaný) inventář městských knih z let 1375 - 1787 (1878)

SOKA České Budějovice, inv. č. J 881, *Práva městská království českého 1579 vydaná Pavlem Kristianem Koldínem*, opis

Literatura

BĚLIČ, Jaromír - KAMIŠ, Adolf - KUČERA, Karel: *Malý staročeský slovník*, Praha 1978

BENEŠ, František: *Postoj Českých Budějovic ke králi Jiřimu z Poděbrad v letech 1465 - 1471*, Jihočeský sborník historický 37, 1968

BŮŽEK, Václav: *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989

BŮŽEK, Václav a kolektiv: *Věk urozených. Šlechta v českých zemích na prahu novověku*, Praha - Litomyšl 2002

CTIBOROVÁ, Miroslava: *Korespondence mezi purkmistrem a radou města Českých Budějovic a purkmistrem a radou města Soběslavi*, Tábořský archiv 11, 2002

DVORSKÝ, František (ed.): *Archiv český XVII.*, 1899

DVORSKÝ, František (ed.): *Archiv český XX.*, 1902

Encyklopedie Českých Budějovic, České Budějovice 1998

FRIEDRICH, Gustav: *Rukověť křesťanské chronologie*, Praha - Litomyšl 1997

GEBAUER, Jan: *Slovník staročeský I. - II.*, Praha 1970

HALADA, Jan: *Lexikon české šlechty*, Praha 1999

- JANOŠEK, Bohumír: *Rod Klariců a rychtářský úřad v Českých Budějovicích*, Jihočeský sborník historický 34, 1965
- KAVKA, František : *Městské hospodářství Českých Budějovic v letech 1496 – 1570*, Jihočeský sborník historický 34, 1965
- KOLDA, Vlastimil: *Listiny purkmistra a rady města Hradiště hory Tábor*, Tábořský archiv 8, 1997
- KOVÁŘ, Daniel – KOBLASA, Pavel: *Město jménem Hluboká*, Jelmo 1999
- KROB, Miroslav – KROB Miroslav j.r.: *Hluboká*, Praha 1992
- KUČA, Karel: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II.*, Praha 1997
- LEDVINKA, Václav: *Pernštejnská epizoda v dějinách jižních Čech*, in: *Pernštejnové v českých dějinách*, Pardubice 1995
- MARKUS, Antonín: *Příspěvky k umělecké topografii jižních Čech. Stavby pana Ondřeje Ungnada na Hluboké*, Památky archeologické a místopisné 26, 1914
- Ottův slovník naučný IV., Praha 1891
- Ottův slovník naučný XI., Praha 1897
- Ottův slovník naučný XIX., Praha 1902
- Ottův slovník naučný XXVI., Praha 1907
- PLETZER, Karel: *Českobudějovický písař a literát Jan Petřík z Benešova*, Jihočeský sborník historický 28, 1959
- PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I. – IV.*, Praha 1951
- POUZAR, Vladimír a kolektiv: *Almanach českých šlechtických rodů*, Martin 2001
- SEDLÁČEK, August: *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1908
- STERNECK, Tomáš: *Korespondence královského města Českých Budějovic s rožmberským úředníkem Petrem Doudlebským z Doudleb (+1550). I. (II.) Dopisy z let 1532-1545 (1546)*, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, 2004
- SVĚRÁK, Vlastimil: *Korespondence mezi Tábořem a Jihlavou v předbělohorské době*, Tábořský archiv 9, 1998
- ŠIMEČEK, Zdeněk : *Vznik a vývoj úřadu městského notáře v Českých Budějovicích do poloviny 15. století*, Jihočeský sborník historický 36, 1967
- ŠŤOVÍČEK, Ivan: *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002
- TŘÍSKA, Karel a kolektiv: *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Jižní Čechy*, Praha 1986
- VOREL, Petr: *Páni z Pernštejna. Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy*, Praha 1999
- internetové stránky České genealogické a heraldické společnosti v Praze <http://www.genealogie.cz>

6. REJSTŘÍKY

Použité zkratky

AČ	Archiv Český
AM	Archiv města
JSH	Jihočeský sborník historický
OSN	Ottův slovník naučný
SOka	Státní okresní archiv
SÚA	Státní ústřední archiv

Slovníček

Duoczastek, duocastek pojem z dopisů č. 1 (*...duocastku svého ještě má po rodičích svých 3 kopy...*), č. 25 (*...mimo to, co jí prve vydáno, výstava duocastku jejího 15 kop...*), č. 30 (*...i poněvadž my bez odporu lidí naše na panství Vaší Milosti s duocastky jich propouštíme...*), jistá přesně definovaná peněžní suma, zřejmě dědický podíl po příbuzném (rodiče, manžel...). Slovo nenalezeno ani v různých typech staročeských slovníků, ani v Koldínově soupisu městských práv (části, věnované dědictvím, odkazům, kšaftům a rodinnému právu).

Kmetičná	dcera nebo žena poddaného sedláka „kmeta“
Pavování	pavovati, těžít, provádět těžbu rudy, dobývat
Postihnout	zde vlnu (zboží) – dopadnout, vybrat, stíhat, dopadnout
Právo	ku právu, zde ve smyslu soudu, úřadu
Spravedlnost	ve smyslu majetkovém právo k něčemu; spravedlivě – právem, po právu
Vochoz	těž ochoz, půdní majetek, jehož hranice byly vymezeny obejitím, zvláště les nebo jeho část
Vyručit	zaručit se za někoho
Zvod	těž svod, uvedení ve statek, k majetku, moc, síla, pomoc, podstata, síla...

Rejstřík zeměpisných názvů a místních jmen

- Bavorovice**, ves 3 km jižně od Hluboké nad Vltavou, patřící k hlubockému panství, zmiňována již 1227, též Baborovice, Baworowicze, 31, 34, 35, 50, 56, 60
- Benešov** (u Prahy), 18, 19, 24
- Bezdrév**, rybník poblíž Hluboké, založený Vilémem z Pernštejna, 16
- Bukovsko**, 10
- České Budějovice**
- České Vrbné**, původně ves 3 km od Českých Budějovic, zmiňována již 1367, též Vrbná, Vrbno, dnes součást Českých Budějovic, 32, 35
- Český Krumlov**, 12, 13, 16
- Čtyři Dvory**, původně obec při severozápadní straně Českých Budějovic, zmiňována již 1369, též Stetenhoff, dnes městská část Českých Budějovic, 31
- Dobřejičice**, Dobřejičovice, ves 4 km severně od Hluboké, roku 1490 součást panství hlubockého, 42
- Dubičné**, ves 4 km východně od Českých Budějovic, zmiňována roku 1377, roku 1562 v majetku hlubockého panství, též Dubičná, 42, 47, 50
- Froburg**, Frohnburg, Frauenberg, Wroburch, viz. Hluboká
- Hluboká**, původně ves, později město jménem Podhradí, jméno Hluboká od roku 1885 podle názvu stejnojmenného hradu pod kterým se rozkládala, dnes Hluboká nad Vltavou
- Hosín**, ves 3 km od Hluboké, roku 1330 sídlo farnosti, jedna z nejstarších lokalit na jihu Čech, snad z 10. – 11. století, 38, 59, 60
- Hrdějice**, Hrdějovice, ves 5 km od Hluboké, zmiňovaná již 1350, 1562 patřící pod panství Hluboká, 35
- Huory**, ves 5 km severovýchodně od Českých Budějovic, v 16. století patřící k hlubockému panství, zmiňována již 1378, též Hory, Německé Hory, dnes Hůry, 33, 45, 47, 51, 57
- Hůrky**, ves 3 km od Lišova, zmiňovaná již 1378, 1562 náležela pod panství Hluboká, 50
- Chvalšiny**, městečko na zemské stezce, 5 km od Českého Krumlova, 10
- Jindřichův Hradec**, 13, 17, 18
- Kaliště**, ves 8 km severovýchodně od Českých Budějovic, zmiňována již 1378, 1562 majetek hlubockého panství, 66
- Kněžská Ves**, původně ves 2 km od Budějovic, zmiňovaná 1350, též Farářowy dwory, Pfaffenhöf, dnes jako Kněžské Dvory součástí města České Budějovice, 46
- Libochovná Stráňka**, dnes Na Libochovné, lesní lokalita, cca 5 km severovýchodně od Hluboké, 53
- Lišov**, město 15 km východně od Českých Budějovic, zmiňované 1334, 1562 a 1601 patřící pod panství Hluboká, 10, 54
- Milenovice**, ves 2 km jižně od Protivína, 15
- Munice**, ves 2 km od Hluboké, zmiňovaná 1384, v letech 1490, 1562, 1601 patřící pod panství Hluboká, 42
- Nedabyle**, ves 6 km od Českých Budějovic, zmiňovaná 1346, patřící městu Budějovice, 54, 59
- Německé Huory**, viz. Huory

Netolice, 10

Pardubice, 13, 14, 22

Pasov, 10

Písek, 13

Plzeň, 11

Podhradí, ves, později město pod hradem Hluboká, 12, 13, 16

Praha, 10, 11, 18, 22, 61, 63, 64, 65

Protivín, město, panství, 15 km jižně od Písku, 14, 15, 17

Radčice, ves mezi Protivínem a Vodňany, 15

Rakousko, 10

Rožnov, původně ves na jižním okraji Budějovic, zmínka již 1259 jako o vsi trhové, od 1262 též jméno Nové městečko, vzniklé spojením vesnic Rožnov a Stradonice, 1343 jako Rosnow patřící pod město České Budějovice, dnes předměstí Českých Budějovic, 33

Srubec, ves 5 km jihovýchodně od Českých Budějovic, zmiňována již 1482, též Strups, Srubs, Strubec, 33, 66

Suchá, dnes již neexistující tvrz 8 km západně od Hluboké, poprvé zmiňovaná 1332, z ní vyšel rod Rabenhauptů (Rabenhappů) ze Suché, v jejichž držení byla do počátku 16. století, 63

Světlík, les, zmiňovaný 1392 jako les u Hosína, 1490 jako les a samota severovýchodně od Českých Budějovic; zřejmě se jedná podle polohy o stejnou lokalitu, 25, 26, 27, 32, 33, 39, 40, 41, 43, 44, 61, 62, 63, 64, 65

Sviny (Trhové), 10

Třebotová Hora, ves 6 km severovýchodně od Českých Budějovic, zmiňována již 1378, 1562 součást hlubockého panství, též Třebotowitz, Třewotowitz, nyní Třebotovice, 66

Týn (nad Vltavou), 10

Urtvínovice, dvůr 10 km severovýchodně od Českých Budějovic, zmiňována 1531 jako majetek Ekharta z Urtvínovic, též Urtinovice, dnes Ortvínovice, 26, 27, 62, 63, 66

Velechvín, ves 10 km od Hluboké, zmiňovaná 1360, 1562 patřící pod panství Hluboká, 52

Veliz, dnes Velice, ves 9 km od Hluboké, v letech 1490, 1562, 1601 zmiňovaná jako součást panství Hluboká, též Welicze, Weliz, 52

Vídeň, 18, 19, 55

Vodňany, královské město, 10, 13

Vondrov, hospodářský dvůr poblíž Hluboké, 16

Vrbno, viz. České Vrbné

Vztuhy, též Stuhy, ves u Ortvínovic u Č. Budějovic, zmiňovaná 1367, majetek Jana Ekharta z Ortvínovic podle kšaftu Václava Puklice ze Vztuh, 9, 27, 61, 62, 63

Zahájí, ves 6 km od Hluboké, zmiňovaná 1352, v letech 1399, 1562, 1601 patřící pod panství Hluboká, 45, 57

Zbudov, ves 10 km od Hluboké nad Vltavou, zmiňována již 1472, patřící k hlubockému panství, 32

Zliv, ves 5 km od Hluboké, zmiňovaná 1409, 1562 patřící pod panství hlubocké, 59

Žiželice, ves 5 km u Chlumce nad Cidlinou u městečka Hradištko, věno Bohunky z Pernštejna, 20

Rejstřík osobních jmen

- Bedřich**, městský notář budějovický, 9
- z **Bechyně**, Dobeš, 12
- z **Benešova**, Petřík, Jan, 6, 7, 18, 19, 24, 25, 26, 37, 38
- z **Dobrše**, Koc, Bernat, 17
- z **Dubu**, Sedlecký, Petr, 14
- z **Falkenštejna**, Záviš, 12
- z **Grünbühelu**, Hofmannová, Anna, manželka Ondřeje Ungnada ze Sunneku po smrti Bohunky z Pernštejna, pocházející z Hoffmannů z Grünbühelu a Střechova, 16, 17
- Habsburský**, Ferdinand, král český a císař římský (Ferdinand I.), 11, 16, 17, 19, 20, 26, 63, 64, 65
- Habsburský**, Maxmilián, král český a císař římský (Maxmilián II.), 11
- Habsburský**, Ladislav zvaný Pohrobek, král český, 8, 11, 12
- z **Hradce**, Jáchym, 17
- Jagellonský**, Ludvík, král český, 14
- Jagellonský**, Vladislav, král český (Vladislav II.), 12, 13, 14
- z **Janovic a Petršpurku**, Jan Jenec, 12
- Kiespek** (Giespek, Kyzpek, Kryzpek), Jiřík, dvořan hlubocký, příslušník rytířské rodiny Griespeků z Griespeku, pocházející z Bavorska z Griesbachu nedaleko Pasova, rod vymřel roku 1678, 44, 46, 47
- Klaric**, Mikuláš, rychtář budějovický, 8
- Klaricové**, rod budějovických dědičných rychtářů mezi lety 1296 – 1457, 8, 9, 10
- z **Krumlova a Hluboké**, Vítek, 12
- Kunhuta**, manželka Přemysla Otakara II., 12
- z **Landštejna**, páni, šlechtický rod, 12
- z **Liblic**, Johanka, 13, 14
- z **Lobkovic**, páni, šlechtický rod, 12
- Lucemburský**, Jan, král český, 12
- Lucemburský**, Karel, král český a císař římský (Karel IV.), 10
- Lucemburský**, Václav, král český a císař římský (Václav IV.), 10
- Lucemburský**, Zikmund, král český a císař římský, 12
- z **Malovic**, páni, šlechtický rod, 17, 21
- Marradas**, Baltazar, 17
- Metelský z Felsdorfu**, Václav, zeman, od 1522 na základě povolení Ludvíka Jagellonského spolujahitel důlního práva na těžbu stříbra v Nedabyli u Budějovic; část svého pozemkového majetku odprodal roku 1543 obci Budějovice (vsi Doudleby, Straňany, Nedabyle, Strážkovice a další), 60
- z **Michnic a na Cukenštejně**, Jan, příslušník drobného jihočeského šlechtického rodu rytířů Pouzarů z Michnic, sídlící v oblasti kolem Trhových Svinů, 55, 57, 58, 59
- z **Ortvínovic (Urtvínovic)**, Erkhart, Jan, 26, 27, 32, 40, 41, 65, 66
- z **Ortvínovic (Urtvínovic)**, Erkhart, Linhart, 27, 62, 63

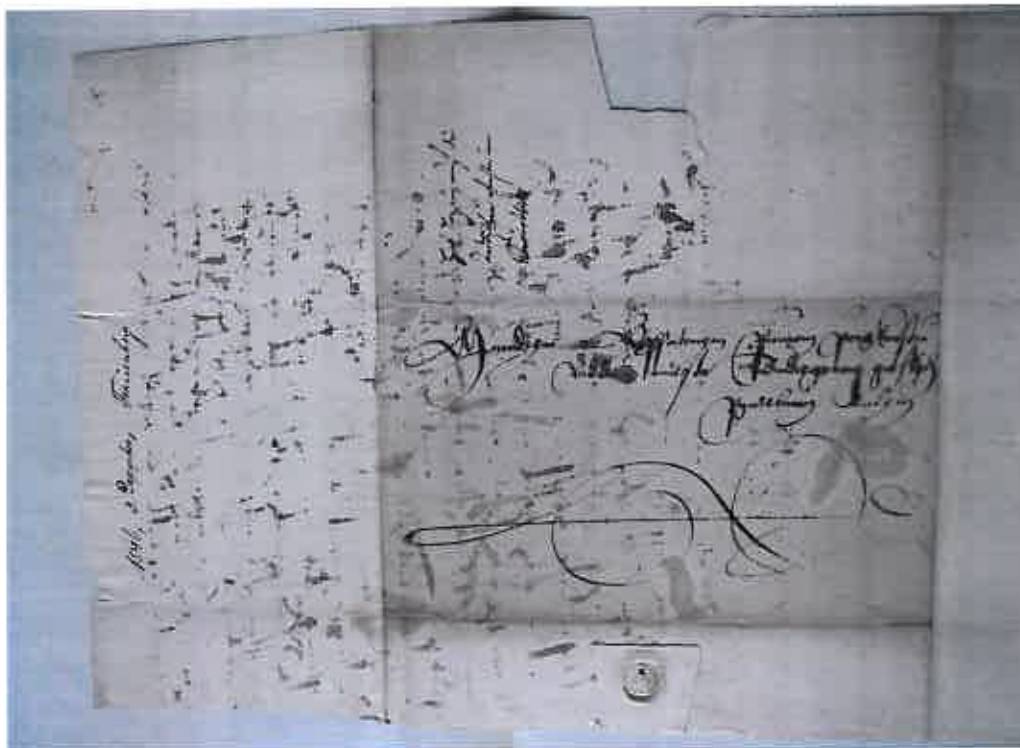
- Otakar II., Přemysl, král český, 12**
- z Pernštejna, Jan, syn Viléma z Pernštejna, 1487 – 1548, bratr Vojtěcha z Pernštejna, 14, 15, 16, 20, 21**
- z Pernštejna, Šternberková, Anna, sestra Bohunky z Pernštejna, 14, 15**
- z Pernštejna, Ungnadová, Bohunka**
- z Pernštejna, Vilém, 13, 14**
- z Pernštejna, Vojtěch, 1490 – 1534, syn Viléma z Pernštejna, dědic perňštejnských držav v Čechách, 1514 – 1523 a 1526 – 1534 nejvyšší hofmistr království českého, otec Bohunky z Pernštejna, 13, 14, 15, 20, 21, 46**
- z Poděbrad, Jiří, český král, 12, 27, 32, 61, 62, 63, 64, 65**
- z Prostého, Zálezský, hejtman, 63**
- Rotterdamský, Erasmus, 18**
- z Rožmberka, panský šlechtický rod, 8, 10, 11, 17, 23**
- z Rožmitálu, Johanka, manželka krále Jiřího z Poděbrad, 12**
- z Rožmitálu, Lev, 12**
- ze Schwanzenbergu, páni, šlechtický rod, 16, 17**
- ze Šonneggu, Ungnadové, též ze Sunnecku, stará korutanská rodina, zmiňovaná od 12. století, 1451 dolnorakouský panský stav, 1463 páni ze Sonnegu, 1522 říšský a rakouský dědičný stav svobodných pánů, 1566 hornorakouský panský stav, 1586 dolnorakouský starožitný panský stav, 1593 uherský magnátský stav, 1646 říšský hraběcí stav, 1650 nejvyšší dědičný hofmistr v Horních Rakousích, 1674 český panský stav, 1716 moravský panský stav, 1907 dědičný člen panské sněmovny monarchie. Rod vymřel 1917 po meči a 1969 po přeslici, 20**
- ze Šonneggu (Sunnecku), Ungnad, Ondřej, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 26, 64**
- ze Šonnegu (Sunnecku), Ungnad, David, 17**
- ze Šonnegu (Sunnecku), Ungnad, Adam, 17**
- z Suché, Rabenhaupp, Jiřík, příslušník drobného jihočeského šlechtického rodu, 63**
- z Svojšína, Zmrzlík, Petr, příslušník významného šlechtického rodu, sídlícího v jihozápadních Čechách, 58**
- z Tuchoraze a Mládkého mlýna, Humpolec, Mikuláš, asi 1515 – 1574, potomek patricijské rodiny Humpolců na Starém Městě pražském, větší část života prožil v jižních Čechách, v letech 1545 - 1550 úředníkem, posléze hejtmanem na panství Hluboká ve službách Ungnada ze Sunneku, od roku 1550 dvořan Viléma z Rožmberka, jeden z jeho radů a správců Krumlova v době vladařovy nepřítomnosti, od 1561 na základě doporučení Viléma z Rožmberka se stal starostou komorníčním při zemských deskách v Praze, 37, 39**
- Václav II., král český, 8, 10**
- z Vartenberka, Johanka, 14, 20**
- z Vztuh, Johanna, 27, 62**
- ze Vztuh, Puklice, Ondřej, - 1467 první český purkmistr Českých Budějovic, za svou snahu nezveřejnit v Českých Budějovicích klatbu, uvrženou papežem na tehdejšího krále Jiřího z Poděbrad, byl konzervativními německými spiklenci, kteří získali vládu nad městem Budějovice, zavražděn, 8, 9, 25, 27, 32, 61, 62, 63, 65**
- Weis, Stephelius, první známý purkmistr budějovický, doložený roku 1370, 9**
- z Werdu, Franck, 18**
- ze Zhoře, Václav, 63**

7. Seznam příloh

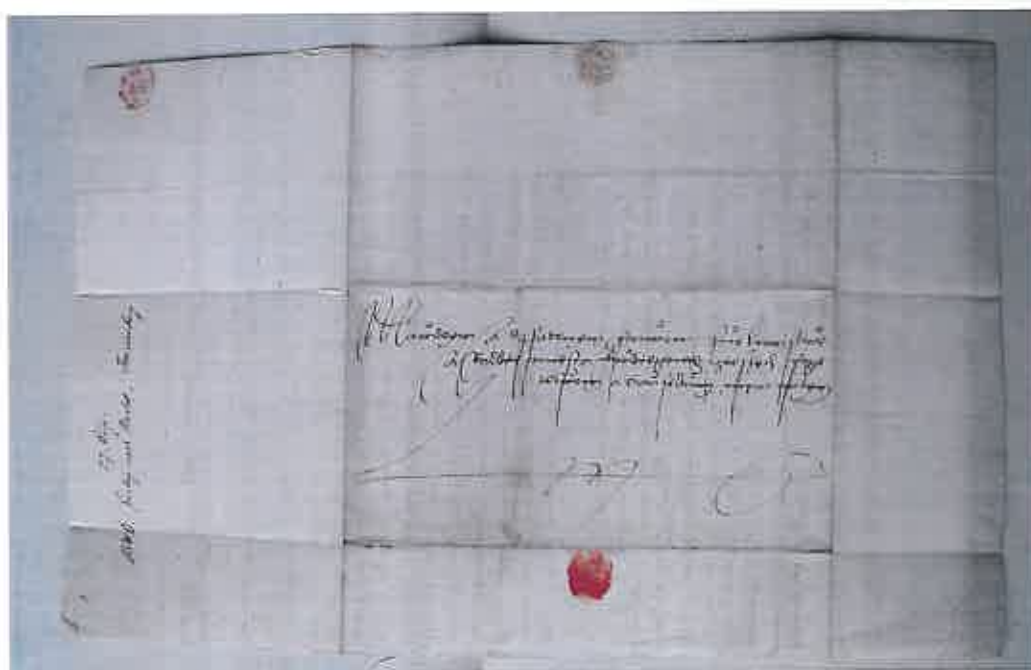
I. Dopis č. 21. Odpověď Bohunky z Pernštejna městu České Budějovice (SOkA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, chronologická řada)	76
II. Dopis č. 14. Odpověď Bohunky z Pernštejna městu České Budějovice (SOkA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, chronologická řada)	77
III. Obálka dopisu č. 21 s vystřiženou pečetí, ponechanou na protistraně	78
IV. Obálka dopisu č. 14 s pečetí z červeného vosku	78
V. Kniha památná, tzv. Červená, inv. č. 90 (SOkA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)	79
VI. Táž kniha, čelní pohled	79
VII. Kniha památná, inv. č. 89 (SOkA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)	80
VIII. Kniha konceptů, městský kopiář, inv. č. 287 (SOkA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)	80
IX. Jeden z listů kopiáře s dopisy Bohunce z Pernštejna (č. 17, 18, 19)	81
X. Mapa panství Hluboká kolem roku 1550. Originál uložen v SÚA Praha	82
XI. Detail z obr. X., hrad Hluboká s městečkem Podhradím	83
XII. Detail z obr. X., městečko Purkarec, vesnice Nakří a Olešník	83

Handwritten letter in Czech script, likely a response from Bohunka of Pernštejn to the city of České Budějovice. The text is dense and cursive, typical of early modern handwritten documents. The letter is addressed to Bohunka from Pernštejn to the city of České Budějovice. There are two red wax seals on the left edge of the paper. At the bottom, there is a large, stylized signature and a date '1510'.

II. Dopis č. 14. Odpověď Bohunky z Pernštejna městu České Budějovice
(SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, chronologická řada)

III. Obálka dopisu č. 21 s vystříženou pečetí, ponechanou na protistraně

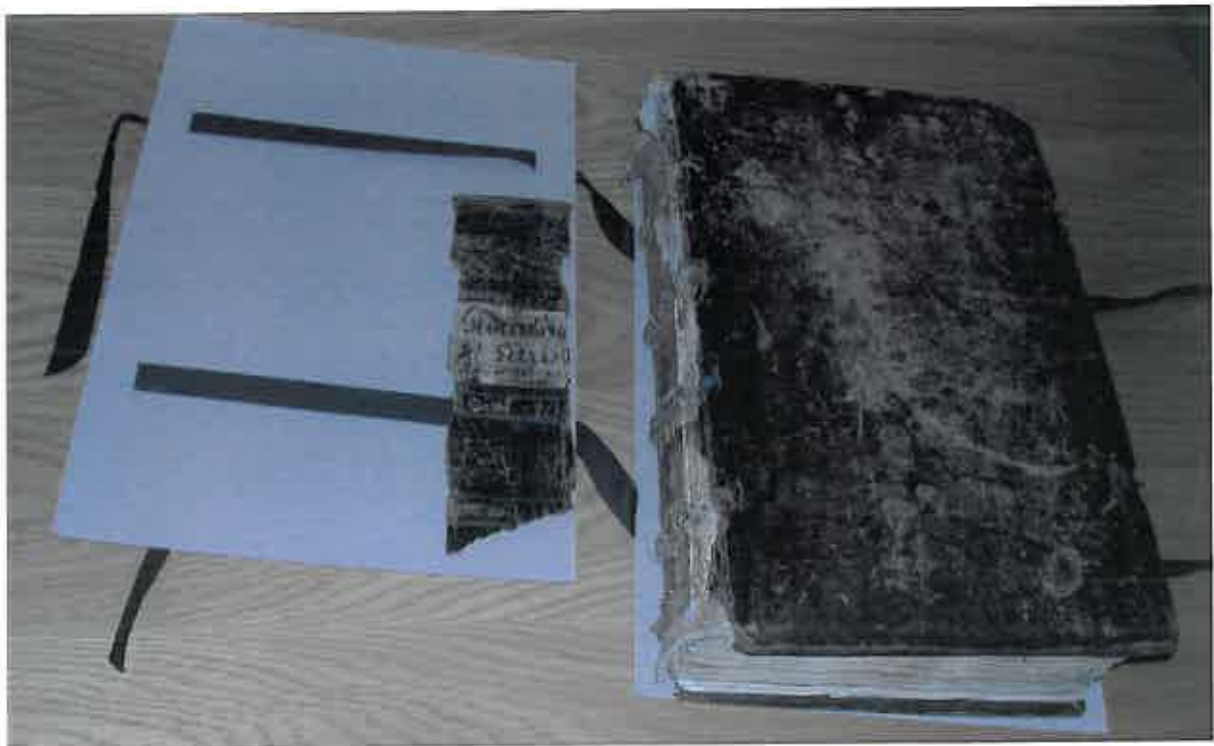
IV. Obálka dopisu č. 14 s pečetí z červeného vosku

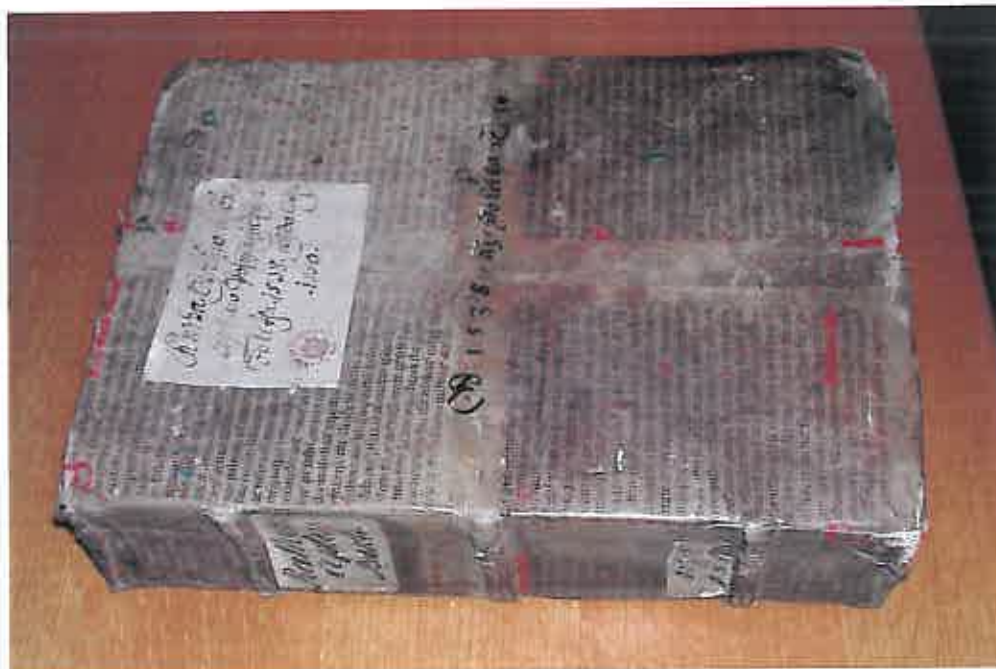
V. Kniha památná, tzv. Červená, inv. č. 90
(SOKA Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)

VI. Táž kniha, čelní pohled

VII. Kniha památná, inv. č. 89
(SOka Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)

VIII. Kniha konceptů, městský kopiář, inv. č. 287
(SOka Č. Budějovice, AM Č. Budějovice, městské knihy)

X. Mapa panství Hluboká kolem roku 1550. Originál uložen v SÚA Praha

XI. Detail z obr. X, hrad Hluboká s městečkem Podhradím

XI. Detail z obr. X., městečko Purkarec, vesnice Nakří a Olešník